

Speciale: Anæstesiologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)											
Område	Funktion		AUH, Aarhus	AUH, Skejby	RH Randers	RH Horsens	Silkeborg	RH Viborg	RH Herning	Holstebro	RH
Hovedfunktioner											
	Hovedfunktion		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner											
Anæstesi	Anæstesi (udover kortvarig maskeanæstesi) til børn <2 år såfremt akutte og elektive mindre operative indgreb fx operation for phimoses, appendicitis, hernie, torsio testis, tonsillektomi, tårevejssondering, ledpunktur, simple frakturer og fjernelse af hudtumorer og ASA ≤ 2.		x	x	x			x	x	x	
	Anæstesi til børn ≥ 2 år og < 10 år såfremt større kirurgi fraset thoraxkirurgi, neurokirurgi, brandsårkirurgi, transplantationer og kirurgi til børn med multitraumer eller andre større og sjældne interventioner eller diagnostiske procedurer og ASA ≤ 2.		x	x	x	x		x	x		
	Anæstesi til personer ≥ 10 år og ASA > 3 fraset ved thoraxkirurgi, brandsårkirurgi og transplantationer eller andre større og sjældne interventioner eller diagnostiske procedurer.		x	x	x	x	x	x	x	x	
Smertebehandling	Behandling af komplekse kroniske non-maligne smertetilstande af mere end 6 måneders varighed, hvor monofaglig terap ikke har haft effekt, patienten er diagnostisk afklaret og færdigbehandlet i det relevante specialer og der er alvorlig konsekvens for arbejdsliv og hverdagsliv, og de kroniske smerter har udløst sociale og psykologiske problemer, som nødvendiggør en multidisciplinær indsats og varetages i et tværfagligt team bestående af speciallæge med særlige kompetencer indenfor smertebehandling, sygeplejerske, psykolog, fysioterapeut og evt. socialrådgiver.		x (Neurologisk Afdeling og Funktionelle Lidelser)				FS				
Højt specialiserede funktioner											
Anæstesi	Anæstesi til børn <2 år såfremt: større kirurgi og ASA > 2		x	x							
	Anæstesi til børn ≥ 2 år og < 10 år såfremt: thoraxkirurgi, neurokirurgi, brandsårkirurgi, transplantationer og kirurgi til børn med multitraumer eller andre større og sjældne interventioner eller diagnostiske procedurer og ASA > 2.		x	x							
	Anæstesi til personer ≥ 10 år ved thoraxkirurgi, neurokirurgi, brandsårkirurgi og transplantationer eller andre større og sjældne interventioner eller diagnostiske procedurer.		x	x							
	Anæstesi til gravide med svære medicinske eller medfødte sygdomme med fortsatte symptomer (diabetes mellitus, kongenit hjertesygdom samt visse neurologiske sygdomme).		x	x							
Intensiv medicinsk terapi	Intensiv terapi til børn <2 år		x Traumer og neurokirurgi	x							
	Intensiv terapi til børn ≥ 2 år og < 10 år med tilstande, hvor der kan forudses længere behandlingstid på intensiv afdeling (>24 timer), fx længerevarende intubation, vasopressorbehandling, dialysebehandling og anden specialiseret organsupport varetages i samarbejde med			x							

Speciale: Arbejdsmedicin

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner	
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Herning
Hovedfunktioner			
	Hovedfunktion	x	x
Regionsfunktioner			
Der er ingen regionsfunktioner i specialet			
Højt specialiserede funktioner			
	Rådgivning om undersøgelser og behandling ved akutte forgiftninger. Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi og klinisk farmakologi.		
	Arbejdsrelateret udredning af asbestose, hvor der er usikkerhed om diagnose eller om omfanget af asbestudsættelse (30 pt). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: lungemedicin og thoraxkirurgi.		
	Udvælgelse af patienter med særlige erhvervsbetingede allergiske sygdomme til undersøgelser i provokationskammer, herunder valg af kemiske stoffer eller biologisk materiale til testning. (80 pt). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og dermato-venerologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.	x	

Speciale: Børne- og ungdomspsykiatri

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner			
Område	Funktion	Risskov	Herning	Viborg	Friklinikken
		ALH, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Regionscenter	Børne- og Ungdomspsykiatrisk Regionscenter	Børne- og Ungdomspsykiatrisk Regionscenter	
Hovedfunktioner					
	Hovedfunktion	x	x	x	x
Regionsfunktioner					
	Skizofreni hos børn og unge på 12 år og ældre (incidens 150, prævalens 250-300), vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt foregå i hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen.	x			
	Affektive lidelser, angst og OCD, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt samt manisk enkeltepisode eller bipolar lidelse, som ikke er sekundær til anden lidelse. Vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt foregår på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen (skønnet incidens: 150-200 pt.)	x			
	Psykiatriske tilstande med komplicerende mental retardering, hvor udredning og/eller behandling er særlig vanskelig fx pga. adfærdsproblemer eller kommunikative vanskeligheder (incidens 100 pt.) Vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt foregå i hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen. Skal varetages i tæt samarbejde med neurologi og pædiatri.	x			
	Komplekse neuropsykiatriske tilstande indenfor ADHD, autismespektrumforstyrrelse og Tourettes syndrom hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt (skønnet incidens 200) Varetages i tæt samarbejde med pædiatri. Vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt foregå på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen.	x			
	Spiseforstyrrelser hos patienter på 12 år og ældre (incidens 400), hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt, herunder ved manglende bedring i løbet af et par måneder under behandling på hovedfunktionsniveau. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og intern medicin: endokrinologi.	x			
	Spæd- og småbørnspsykiatri, 0-3-år (inkl.). Spæd- og småbørnspsykiatri omfatter 0-3 årige børn med psykiske forstyrrelse, 0-3 årige børn med psykisk syge forældre samt gravide med svær psykisk sygdom (med henblik på forberedelse af behandlingsalliance) (skønnet incidens 420). Skal varetages i tæt samarbejde med pædiatri samt gynækologi/obstetrik. Vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt foregå på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen.	x			
	Somatoforme tilstande, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt. (incidens 90). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.	x			
Højt specialiserede funktioner					

	Skizofreni hos børn og unge på 4-11 år samt skizofreni hos børn på 12 år og ældre, hvor et/flere af overstående kriterier 1-4 er opfyldt. (Skønnet incidens 200) (monitoreres).		x				
	Bipolar tilstande og patienter med behov for ECT-behandling, samt depressive tilstande, hvor et/flere af overstående kriterier 1-4 er opfyldt (incidens 100). ECT-behandling skal foregå i tæt samarbejde med psykiatri.		x				
	Komplekse neuropsykiatriske tilstande, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt, og/eller ved komplicerende somatisk komorbiditet (skønnet incidens 50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x				
	Spiseforstyrrelser hos patienter på 4-11 år samt spiseforstyrrelser hos patienter på 12 år og ældre, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt (incidens 50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri, intern medicin: endokrinologi.		x				
	Ungdomsretspsykiatri, herunder mentalobservationer under indlæggelse og børn- og unge med dom til behandling (incidens 15-20 pt.).		x				
	Svær kønsidentitetsforstyrrelse, herunder ønske om kønsskifte hos børn og unge. Udredningsforløb mv. (antal). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og psykiatri (sexologi),						
	Børn på (0-5) med behov for psykofarmakologisk behandling, fraset behandling med melatonin (skønnet incidens 50 pt.). Vedligeholdelsesbehandling kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x				

Rigshospitalet

Speciale: Dermato-venerologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)			Placering af funktioner	
Område			AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion		x	
Regionsfunktioner				
Allergi og overfølsomhed	Kontakteksem, som ikke responderer på gængs behandling og med behov for udvidet diagnostik og intensiveret behandling (2.000 pt.).		x	
	Allergiske sygdomme med behov for multidisciplinær vurdering (incidens 1.000) herunder anafylaktiske reaktioner, insektgift- og lægemiddelallergi med behov for provokationsundersøgelser. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og hepatologi, intern medicin: lungemedicin, pædiatri, arbejdsmedicin og oto-rhino-laryngologi.		x	
	Erhvervsbetingede hud- og lungesygdomme, som ikke responderer som forventet på gængs behandling, og hvor der er behov for udvidet diagnostik, eksponeringskortlægning og intensiveret behandling (1.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde mellem dermato-venerologi og intern medicin: lungesygdomme og arbejdsmedicin med fælles klinisk retningslinjer, visitation og konferencer.		x	
Arvelige hudsygdomme	Visse arvelige hudsygdomme, som kræver særlig diagnostik og behandling og som ikke er højt specialiseret. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik og pædiatri (500 pt.).		x	

Autoimmune, autoinflammatoriske og bindevævssygdomme i huden	Hudmanifestationer ved bindevævssygdomme (Sklerodermi, udbredt morphea, lupus erythematosus, dermatomyositis, mixed connective tissue disease), hvor der er sværere eller hurtigt progredierende hudmanifestationer og/eller hudmanifestationer og samtidig organpåvirkning. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi og intern medicin: lungemedicin.		x	
	Autoimmune, bulløse sygdomme, herunder bulløs pemfigoid m.fl. (100-150 pt.). Varetages i tæt samarbejde med relevante kliniske specialer samt klinisk immunologi (monitoreres)		x	
	Psoriasis med sværere hud- og ledsymptomer, fx generaliseret pustuløs psoriasis. Ved samtidige ledsymptomer behandles patienten i samarbejde med intern medicin: reumatologi.		x	
	Sværere psoriasis hos børn: under 6 år, som ikke kan behandles sufficient med topikale behandlingsmidler og børn mellem 6 og 18 år, som ikke kan behandles sufficient med et systemisk lægemiddel, typisk methotrexat (30-50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x	
Eksemer	Intraktabel atopisk dermatitis, som ikke responderer som forventet på gængs lokalbehandling, herunder smørebehandlinger og lysbehandling og ikke har responderet på to forskellige systemiske behandlinger (2.700 pt.).		x	
Infektionssygdomme i huden (300 i alt)	Infektioner i huden forårsaget af: Sjældnere mikroorganismer, der er svære at behandle med almindelige lægemidler; almindelige mikroorganismer hos patienter med sjældne sygdomme, fx eczema herpeticum eller svære former for staphylococcal scalded skin syndrome og mikroorganismer hos immunsupprimerende patienter.		x	
Inflammatoriske hudsygdomme	Acne fulminans med sværhedsgrad, som kræver intensiv hudpleje og systemisk terapi (20-30 pt.)		x	

Karsygdomme i huden	Nævus flammeus og kutane hæmangiomer og andre vaskulære malformationer (900 pt.), der pga. sværhedsgrad eller anatomisk lokalisation kræver udredning eller behandling på sygehusafdeling, men som ikke er højt specialiseret.		x	
Kønssygdomme: Vereriske sygdomme	Hudmanifestationer ved sjældne seksuelt overførte sygdomme fx syfilis og HIV (300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin. Afhængig af lokale forhold kan funktionen varetages i intern medicin: infektionsmedicin.		x	
Sår	Problemsår (5-600 pt.), som ikke har vist tegn på opheling efter ca. tre måneders gængs behandling, fx pyoderma gangraenosum og vaskulitsår.		x	
Tumorer	Carcinoma spinocellulare og basocellulare, hvor konventionel behandling iht. kliniske guidelines ikke skønnes mulig (1.500-1.800 pt.). Varetages i tæt samarbejde med plastikkirurgi, klinisk onkologi, oto-rhino-laryngologi og oftalmologi.		x	
	Malignt melanom. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb (ca. 70 pt.).		x	
	Dysplastisk nævussyndrom med forekomst af malignt melanom i familien (100 pt.).		x	
	Kutane lymfomer (<IIb) (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: hæmatologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Øvrige	Kontrol for hudforandringer hos organtransplanterede patienter (incidens 700 pt.).		x	
	Fotodermatoser inklusiv abnorm hudreaktion efter eksposition for sol eller solarium, som ikke responderer på gængs behandling (100 pt.).		x	
Højt specialiserede funktioner				
Allergi og overfølsomhed	Diagnostik af kompliceret medicinoverfølsomhed, hvor sværere systemiske symptomer eller svær (grav IV) hududslæt eller toksisk epidermal nekrolyse har været hovedsygdommen (50 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	

	Kompliceret fødevareoverfølsomhed med systemiske symptomer hos børn og voksne begrundet f.eks.i: mistanke om overfølsomhed overfor flere fødevarer, risiko for ernæringsmæssige konsekvenser af eliminationsdiæt, risiko for systemiske reaktioner eller ønske om bestemmelse af tolerancetærskel (dermatologi: 200 pt. lungemedicin: 500 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).		x	
	Overfølsomhed over for anæstesi midler (75 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme, anæstesiologi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).			
	Særlige erhvervsbetingede allergiske sygdomme med behov for undersøgelser i provokationskammer, testning med kemiske stoffer eller biologisk materiale, som ikke er alment tilgængelige, eller for avanceret eksponeringskortlægning (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og arbejdsmedicin med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Arvelige hudsygdomme	Sjældne, komplekse genodermatoser, forbundet med væsentlig morbiditet herunder epidermolysis bullosa congenita. Varetages i et tæt samarbejde med Center for sjældne sygdomme, klinisk genetik, pædiatri og andre relevante specialer.		x	
Autoimmune, autoinflammatoriske og bindevævssygdomme i huden	Systemisk sklerodermi med påvirkning af multiple organsystemer (100 pt.) samt udbredt morphea med betydende funktionspåvirkning (10 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi, intern medicin: gastroenterologi-hepatologi, intern medicin: kardiologi, intern medicin: nefrologi og intern medicin: lungemedicin.		x	
Inflammatoriske hudsygdomme	Hidradenitis suppurativa, som ikke responderer på vanlig behandling 30-50 pt.).			

Karsygdomme i huden	Nævus flammeus, andre vaskulære malformationer samt hæmangiomer, hvor lokalisation inddrager sanseorganer og legemsåbninger, størrelsen indikerer behandling i generel anæstesi eller specialiseret laserbehandling eller anden særlig vanskelig behandling. Varetages i et multidisciplinært team med radiologi samt andre relevante specialer med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Tumorer	Højmalignt primært kutant lymfom ($\geq$ IIB)(30 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med plastikkirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Øvrige	Udbredt mastocytose med involvering af flere organer udover huden (20-50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hæmatologi og pædiatri.		x	
	Hereditært angioødem (75 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme med fælles retningslinjer og fælles konferencer.			

Speciale: Gynækologi og obstetrik

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)									
Område	Funktion		AUH Skejby	RH Randers	RH Horsens	RH Skive	RH Viborg	RH Herning	RH Holstebro
Hovedfunktioner									
	Hovedfunktion		x	x	x		x	x	x
Regionsfunktioner									
Almen gynækologi /gynækologisk endokrinologi	Vulvodyni (2000-2500 pt.). Indled. udredning kan varetages på hovedfunktionsniveau.		x	x					
	Voldtægts ofre og seksualiseret vold, både mænd og kvinder (1.000 pt.) Varetages i tæt samarbejde med retsmedicin. Kan evt. varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveau		x					x (akutafdelingen i regi af Center for Voldtægts ofre)	
Urogynækologi	Midt-urethrale slyng operationer samt periurethralt fyldstof (bulking) (1.600 pt.).		x	x			x	x	
	Intravesikal behandling med botulinumtoxin ved overaktiv blæresyndrom (OAB) (500 pt.). Varetages i tæt samarbejde med urologi.		x				x		
	Førstegangsrecidiver af uterovaginal prolaps, herunder prolapskirurgi med indsættelse af biologiske og andre resorbable mesh implantater (<300 pt.).		x	FS	FS		FS	FS	
	Kolpopeksi med nativt væv ved abdominal eller vaginal adgang (<200 pt.).		x				x		
Sårbare gravide	Gravide med misbrug og/eller psykiatrisk komorbiditet bortset fra gravide i monoterapi med SSRI i stabil fase. Varetages i tæt samarbejde med psykiatri, pædiatri og børne- og ungdomspsykiatri. Kan evt. varetages i formaliseret samarbejde på hovedfunktionsniveau. Ved risiko for neonatal abstinens bør fødsel foregå på sygehus med regionsfunktion i neonatologi.		x	FS			FS	FS	
	Gravide med mental udviklingshæmning. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri. Kan evt. varetages i formaliseret samarbejde på hovedfunktionsniveau.		x	FS	FS		FS	FS	
Vurdering/kontrol /behandling /indlæggelse – øvrige gravide	Gravide med insulinkrævende gestationel diabetes mellitus (400 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi (monitoreres).		x				FS	FS	
	Gravide med epilepsi, der kræver flerstofsbehandling, eller som oplever anfald under graviditeten. Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x						
	Gravide med ustabil thyreoideasygdom samt gravide med forekomst af thyreoidea receptor antistoffer (TRAb positive). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi.		x						

Gravide med forekomst af atypiske antistoffer uanset titer og/eller forekomst af potentielt sygdomsfremkaldende antistoffer i en titer lig med eller over 64. Varetages i tæt samarbejde med klinisk immunologi.		x							
Gravide med monochoriotiske gemelli (250 pt. om året) (monitoreres).		x	FS	FS		FS	FS		
Gravide med truende for tidlig fødsel (28 + 0 til uge 31 + 6). Varetages i tæt samarbejde med matriklen med pædiatri.		x	FS			FS	FS		
Gravide med svær eller kompliceret inflammatorisk tarmsygdom. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og hepatologi.		x							
Gravide med svær præeklamsi eller HELLP. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og anæstesiologi. Ved akut svær præeklamsi eller HELLP på hovedfunktionsniveau konfereres med regionsfunktion vedrørende behandling og eventuel overflytning. Ved lav gestationsalder visiteres jf. relevant regions- eller højt specialiseret funktion.		x	x	FS		x	x		

Højt specialiserede funktioner

Almen gynækologi og gynækologisk endokrinologi	Svær eller avanceret endometriose herunder involvering af septum rektovaginale, tarm eller blære (<200 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og urologi.		x						
	Embolisering af uterusfibromer (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med radiologi.		x						
	Medfødte misdannelser i genitalier bortset fra ukomplicerede tilfælde af hymen persistens, vaginale og uterine septae (>50 pt.). Varetages i samarbejde med plastikkirurgi.		x						
	Kønsidentitetsproblematik hos voksne, udredning, observationsforløb mv., herunder transseksuelle mhp. vurdering af indikation for kønsmodificerende indgreb herunder kønsskifteoperation. Varetages i tæt samarbejde med psykiatri (sexologi) og plastikkirurgi. (180-200 pt.)								
	Disorders of sexual development (DSD), herunder Morris' syndrom, adrenogenitalt syndrom, gonadedysgenesi, hermafroditisme, pseudohermafroditisme, ovotestis samt andre kønskromosomanomalier ved kvindelig fænotype (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri, intern medicin: endokrinologi og klinisk genetik.		x						
	Turner syndrom. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri, intern medicin: endokrinologi, klinisk genetik og intern medicin: kardiologi.		x						
	Svært regulerbare hormonforstyrrelser som følge af hypofyseadenom, hyperpituitarisme og hypopituitarisme efter kirurgisk indgreb. Virilisering med debut omkring pubertetstidspunktet. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi.		x						

	Vurdering med henblik på intrauterin operation i samarbejde med relevant kirurgisk speciale. Operation foretages i givet fald i udlandet (<5 pt.).								
	Selektiv føtociidum i flerfoldsgraviditet (50-75 pt. årligt).	x							
Øvrige	Gravide, som kan få behov for intrauterin transfusion til fosteret (25 pt. til transfusion), herunder ved svær immunisering (<100), alloimmun trombocytopeni eller parvovirusinfektion, som påvirker fostret (<100). Varetages i tæt samarbejde med klinisk immunologi.								
	Gravide med aktiv kræftsygdom (<20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk onkologi og andre relevante specialer.	x							
	Gravide med hjerte-, lunge-, lever-, nyre- eller pankrestransplantation (<20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med relevante specialer.	x							
	Gravide med systemisk lupus erythematosus (<100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi og intern medicin: nefrologi.	x							
	Gravide med hæmoglobinopati (<100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hæmatologi.	x							
	Gravide med prægestationel diabetes mellitus (<300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi.	x							
	Gravide med alvorlige trombofili tilstande. Varetages i tæt samarbejde med klinisk biokemi.	x							
	Gravide med HIV og aktiv hepatitis B og C (400 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin.	x							
	Gravide med para- og tetraplegi (5 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.					x			
	Gravide og fostre med sjældne handicap, herunder ostogenesis imperfecta, Ehlers-Danlos Syndrom og Marfan Syndrom. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik og Center for Sjældne Sygdomme.	x							
	Gravide med monoamniotiske gemelli (50 pt.).	x							
	Gravide med erkendt placenta accreta og percreta (<100 pt.).	x							
	Gravide med truende ekstrem for tidlig fødsel ($\leq 27 + 6$ uger) (<300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.	x							
	Cervixinsufficiens, som nødvendiggør laboraskopisk cerclageanlæggelse (<30 pt.).	x							
	Gravide, der har fået konstateret misdannelser hos fosteret, der kræver børnekirurgisk assistance (<300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med relevante kirurgiske specialer.	x							

Bariatrisk opererede gravide med komplikationer (20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi og kirurgi (monitoreres).		x							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

Hypofysesygdomme	Udvidet diagnostik, medicinsk behandling og opfølgning ved hypofyse- og hypothalamussygdomme (incidens 200 pt./prævalens 2.000 pt.).		x						
Binyre- og gonadesygdomme	Binyresygdomme og pragangliomer, herunder Mb. Addison (incidens 150 pt./prævalens 1.000 pt.). Non-secernerende binyre incidentalomer på mindre end 4 cm varetages på hovedfunktionsniveau.		x						
	Klinefelters syndrom (incidens 50 pt./prævalens 5.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x						
	Behandlingskrævende sent debuterende testosteronmangel. Funktionen kan varetages i hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.		x						
Ernæringsrelaterede sygdomme	Bariatrisk kirurgi: visitation og postoperativ kontrol i minimum to år efter operation (incidens 1.000 opererede pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x		FS		x		
	Gravide med tidligere bariatrisk kirurgi (incidens 200 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi-obstetrik og kirurgi.		x				x		
Højt specialiserede funktioner									
Diabetes mellitus	Insulinallergi (incidens 50 pt./prævalens 200 pt.).								
	Svær insulinresistens med samtidig dysreguleret diabetes (incidens 50 pt./prævalens 200 pt.)		x						
	Diabetes med svære neurologiske komplikationer, herunder svær diabetisk autonom neuropati (incidens 50 pt./prævalens 300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x						
	Gravide med prægestationel diabetes mellitus (<300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik.		x						
Thyreoideasygdomme	Rekombinant humant TSH-stimuleret Radiojodbehandling (incidens 30 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk fysiologi og nuklearmedicin.								
	Laserbehandling af benigne thyreoideaknuder (incidens 30 pt.) Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi								

Kalciummetaboliske sygdomme	Sjældne calciummetaboliske lidelser, herunder osteopetrosis og sjældne calciummetaboliske lidelser, herunder fibrøs dysplasi (incidens 5 pt./prævalens 50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med Center for Sjældne sygdomme. Behandling kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.		x						
Binyre- og gonadesygdomme	Adrenogenitalt syndrom (incidens 1-2 pt. /prævalens 50 pt.) og adrenoleukodystrofi (incidens 1 pt./prævalens 4 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x						
	Sjældne binyresygdomme og paragangliomer, herunder fæokromcytom (incidens 15 pt./prævalens 350 pt.), primær hyperaldosteronisme (incidens 150 pt./prævalens 300 pt.) og cushin syndrom (incidens 25 pt./prævalens 300 pt.). Vedligeholdelsesbehandling og kontrol kan varetages på regionsniveau i formaliseret samarbejde.		x						
	Turners syndrom (incidens 18 pt./prævalens 980 pt.), Tripel X syndrom (incidens 1 pr. 1.000 nyfødt pige, prævalens 2.500 pt.) og sjældne kønskromosomanomalier med samtidig endokrin dysfunktion i øvrigt. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi, thoraxkirurgi, pædiatri, klinisk genetik samt otorhino-laryngologi.		x						
Ernæringsrelaterede sygdomme	Svære medicinske komplikationer efter bariatrisk kirurgi, fx svær hypoglykæmi og svær malabsorption (incidens 4 pt./prævalens 40 pt.).		x						
	Anorexia nervosa med sværere ernæringsforstyrrelser (incidens 200 pt./prævalens 1.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri, psykiatri og børne- og ungdomspsykiatri.		x						
Neoplasier	Behandling og opfølgning af MEN (Multiple Endokrine Neoplasier) (incidens 20 pt./prævalens 50 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi, kirurgi og otorhino-laryngologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x						

	<p>Præoperativ vurdering og medicinsk behandling af neuroendokrine tumorer, herunder insulinom (incidens 15 pt.). Varetages i et multidiisciplinært team med kirurgi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.</p>		x					
	<p>Maligne endokrine tumorer, herunder karcinoider (incidens 20 pt./prævalens 50 pt.) og adrenocorticale carcinomer. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og klinisk onkologi.</p>		x					
Andre sygdomme	<p>Porfyri (incidens 5 pt./prævalens 100 pt.)</p>							
	<p>Andre sjældne diagnoser med særlige indokrinologiske symptomer, herunder Prader Willis syndrom (incidens 10 pt./prævalens 200 pt.), osteogenesis imperfecta, Galaktosæmi, Fabrys sygdom og MIDD/MELAS mitrokondrie sygdom. Varetages i tæt samarbejde med Center for sjældne sygdomme samt andre relevante specialer. Kan varetages på regionsniveau i formaliseret samarbejde.</p>		x					
	<p>Behandling af endokrine senfølger efter operation, strålebehandling eller kemoterapi (incidens 252 og prævalens 1.400 pt.). Kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.</p>		x					

Nye krydser - 1. december 2015

Speciale: Intern medicin: gastroenterologi og hepatologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner)

Område	Funktion	Placering af funktioner						
		AUH, Aarhus	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg	RH Viborg	RH Herning	
Hovedfunktioner	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	
Regionsfunktioner								
	Komplicerede tilfælde af inflammatorisk tarmsygdom, herunder patienter, som ikke responderer på standardbehandling (prævalens 1.000 pt.), sjældne ekstraintestinale komplikationer (prævalens 500 pt.), Crohns sygdom med komplicerede fistler (prævalens 600 pt.), gravide med svær akut colitis ulcerosa eller kompliceret Crohn's sygdom (prævalens 65 pt.) og kompliceret reidiverende pouchit (prævalens 100-150 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og gynækologi/obstetrik (for gravide) samt hvor relevant med dermatologi, oftalmologi og intern medicin: reumatologi.	x						
	Antiviral behandling af kronisk hepatitis B og C for patienter med klinisk betydende leversygdom (500-1.500 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin.	Ansøgning om godkendelse til varetagelse i et andet speciale (infektionsmedicin)			FS (infektionsmedicin)	FS (infektionsmedicin)	Ansøgning om godkendelse til varetagelse i FS i et andet speciale (infektionsmedicin)	
	Autoimmune leversygdomme, der responderer på standbehandling og er uden komplikationer, herunder autoimmun hepatitis (AIH) (incidens 125 pt., prævalens 1.300 pt.), primær bilær cirrose (PBC) (incidens 50 pt., prævalens 550 pt.), primær skleroserende cholangitis (PSC) (incidens 35 pt., prævalens 350 pt.) og autoimmun cholangitis (incidens 10 pt., prævalens 100 pt.). AIH og PBC kan eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med afdeling med regionsfunktion.	x	FS	FS	FS		FS	
	Non-cirrotisk portal- og miltvenetrombose med afklaret udløsende årsag og uden kompliceret blødning (prævalens 300-400 pt.).	x						
	Avanceret enteroskopi herunder ballon-endoskopi (tyndtarmsdiagnostik/behandling) (150-300 pt.). Funktionen varetages også i kirurgi. I de tilfælde hvor funktionen er godkendt til varetagelse i to specialer på samme matrikel, skal funktionen varetages i tæt samarbejde forankret i én fælles enhed.	x						
	Avanceret enteroskopiske procedurer i galdevejene fx rendez-vous, spyglass teknik, ESWL og intrahepatisk lithotripsi (300 procedurer). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.	x						
Højt specialiserede funktioner								
	Korttarmssyndrom med behov for længerevarende eller permanent parenteral ernæring og vanskelige malabsorptionstilstande (300 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med kirurgi.	x						
	Gastrointestinale komplikationer ved para- og tetraplegi (prævalens 600-700 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.	x						

Udredning og behandling af gastroenterologiske komplikationer til systemisk sklerodermi (ca. 50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi.		x					
Udredning og behandling af akalasi (80 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor kirurgi skal forefindes på samme matrikel.		x					
Udredning med henblik på implantation af neuromodulator (ca. 45 pt. gastric pacemaker, ca. 100 pt. sakralnervestimulation). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x					
Neuroendokrine tumorer i mave-tarmkanalen (250 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x					
Sjældne medfødte metaboliske og kolestatiske leversygdomme samt udviklingsanomalier, langvarig og/eller alvorlig toksisk/uafklaret leverpåvirkning, herunder svær hepatisk kløe samt sjældne hepatiske komplikationer til systemisk sygdom (100-150 pt.).		x					
Cirrose med komplikationer, hvor standardbehandling svigter med henblik på særlig diagnostisk eller behandlingsmæssig indsats, herunder transhepatisk portosystemisk shunt (TIPS) samt cirrose med uafklaret ætiologi (100-200 pt.).		x					
Budd-Chiari, medfødte anomalier og uafklaret trombose i portalgebetet samt kompliceret blødning.		x					
Autoimmun leversygdom med overlapssyndrom eller med suboptimal respons på standardbehandling (300 pt.).		x					
Alkoholisk hepatitis med dårlig prognose, som ikke er led i terminal leverinsufficiens.		x					
Primære tumorer i lever, hvor medicinsk, ablativ eller kirurgisk behandling overvejes (50-100 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi, radiologi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x					
Morbus Wilson (40 pt.)		x					
Subakut og akut leversvigt, levererstatningsbehandling samt vurdering af og indstilling til levertransplantation. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x					
Medicinsk efterbehandling og kontrol af levertransplanterede patienter. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x					
Svær akut og kronisk pancreatitis inklusiv endoskopisk behandling (200 procedurer). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med kirurgi.		x					
Autoimmun (150 pt.) og arvelig pancreatitis (300 pt.).		x					

	Transfusionskrævende blødning fra mavetarmkanalen med henblik på radiologisk intervention (150-250 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med radiologi og kirurgi.		x						
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

Speciale: Intern medicin: hæmatologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner	
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Holstebro
Regionsfunktioner			
Maligne hæmatologiske sygdomme	Hodgkin lymfom, primært CNS-lymfom, PTLD, HIV-associeret, T- og NK-celle, PEL samt lymfomer af Burkitt-type (ca. 150 pt./år) (monitoreres).	x	
	Øvrige lymfomer (excl. lymfoblastære lymfomer) og kroniske lymfatisk leukæmi (CLL) (ca. 1.100 lymfomer, ca. 400 CLL).	x	FS
	Myelomatose (ca. 300 pt./år).	x	FS
	Akut lymfoblast leukæmi (ALL) og lymfoblastært lymfom (der ikke behandles iht. pædiatrisk behandlingsprotokol), (ca. 45 pt./år), akut myeloid leukæmi (AML) samt myelodysplastisk syndrom (MDS) (ca. 350 pt./år). Sundhedsstyrelsen vil følge området tæt med henblik på vurdering af behov for yderligere <u>samling (monitoreres)</u> .	x	FS
	Kroniske myeloide sygdomme (fraset systemisk mastocytose og HES) (ca. 800 pt./år), herunder essentiel trombocytose, polycytæmia vera og myelofibrose, uklassificerbar kronisk myeloid sygdom, CMML bortset fra tilfælde med indikation for intensiv behandling og allogen knoglemarvstransplantation og <u>CMI</u> .	x	FS
	Periodisk og langvarig knoglemarvssvigt, herunder febril neutropeni.	x	FS
	Opsamling af perifere stamceller (leukaferese/stamcellehøst) såvel som højdosisbehandling med støtte af egne stamceller (250 behandlinger/år). Leukaferese varetages i klinisk immunologi i tæt samarbejde med hæmatologi.	x	
Benigne hæmatologiske sygdomme	Primær udredning af hæmoragisk diatese/blødningstendens, sjældne og komplicerede tromboser hos gravide. Varetages i tæt samarbejde <u>med klinisk biokemi</u> .	x	
	Aplastisk anæmi, som ikke kræver højt specialiseret behandling (ca. 30 pt./år).	x	
	Øvrige benigne hæmatologiske sygdomme (ca. 400 pt./år), herunder immunotrombocytopeni (ITP), autoimmun hæmolytisk anæmi samt ukompliceret <u>medfødt hæmoglobinsygdom</u> .	x	FS
	Trombotisk trombocytopenisk purpura (TTP) med behov for plasmaferese.	x	
Højt specialiserede funktioner			
Maligne hæmatologiske sygdomme og transplantationer	Allogene stamcelletransplantation, herunder opfølgning samt diagnostik og behandling af GVH (150 transplantationer/år). Varetages i tæt samarbejde <u>med relevante specialer</u> .	x	
	Autolog stamcelletransplantation ved autoimmune led- og bindevævssygdomme samt ved dissemineret sklerose som er resistente for anden relevant behandling eller med dårlig prognose. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi og neurologi (monitoreres).		
	Primær amyloidose, herunder vurdering og højdosis kemoterapi med stamcellestøtte (50 pt./år). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi og nefrologi. Dele af behandlingen (fraset højdosisterapi med stamcellehøst) kan eventuelt foregå på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.	x	

	Akut lymfoblast leukæmi (ALL) og lymfoblastært lymfom ved behandling i henhold til intensiv pædiatrisk behandlingsprotokol (10-15 pt./år). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x		
Benigne hæmatologiske sygdomme	Svær aplastisk anæmi (neutrofilocytter<0,5 og trombocytter<20) med indikation for intensiv immunsuppressiv behandling (<15 pt./år).		x		
	Hæmofili (prævalens ca. 800 pt.), herunder hæmofili A og B (prævalens 500 pt.), Von Willebrands sygdom (prævalens 250 pt.), og anden sjælden hæmofili (prævalens 50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og klinisk biokemi med kompetence i hæmofilidiagnostik inklusiv diagnostik af von Willebrands sygdom.		x		
	Meget sjældne benigne hæmatologiske tilstande, herunder medfødte svære cytopenier (<10 pt./år), kompliceret medfødt hæmoglobinsygdom (< 10 pt./år), Gauchers sygdom, Paroksyttisk Nocturn Hæmoglobinuri (PNH) og Fanconi anæmi (< 5 pt./år). Varetages i tæt samarbejde med Center for sjældne sygdomme.		x		
	Systemisk mastocytose. Varetages i tæt samarbejde med dermato-venerologi. Dele af udredning og opfølgning kan evt. varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med <u>højt specialiseret niveau</u> .				
	Hypereosinofilt syndrom. Varetages i tæt samarbejde med dermato-venerologi.		x		

Speciale: Intern medicin: infektionsmedicin

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner						
Område	Funktion	AUH, Aarhus	AUH Skejby	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg	RH Viborg	RH Herning
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
Akut febril sygdom	Sepsis med vedvarende svær organpåvirkning, som ikke retter sig efter relevant behandling eller sepsis hos patienter med komplicerede underliggende sygdom (250 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi. Kan varetages på hovedfunktionsniveau på matrikler med intensiv terapi, niveau 2 og med inddragelse af infektionsmedicinsk rådgivning. Ved komplekse tilstande eller manglende bedring skal patienten konfereres med intern medicin: infektionsmedicin mph. behov for <u>overflytning til regionsfunktionsniveau.</u>		x					
	Infektioner i centralnervesystemet, herunder purulent meningitis, viral encefalitis samt abscesser i hjerne og spinalkanal (150 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.		x					
Importererede eller særligt alvorlige infektionssygdomme	Importererede parasitære, bakterielle og virale infektioner, herunder malaria, tyfus, paratyfus, bacillær dysenteri, dengue (200 pt.).		x					
	Udredning af særligt smitsomme eller alvorlige sygdomme, der ikke normalt forekommer i Danmark, som fx tetanus, botulisme, pest, rabies, anthrax og gul feber (200 pt.). Selve behandlingen varetages på højt specialiseret niveau.		x					
Kronisk virale infektioner	Behandling af HIV-inficerede voksne og post-exposure HIV-profylaktisk behandling (Incidens 250 pt., prævalens 4.000 pt.). Udlevering af medicin til post-expisire HIV-profylaktisk behandling kan varetages på hovedfunktionsniveau efter indhentning af infektionsmedicinsk vurdering fra sygehus med regionsfunktion.		x					FS
	Behandling af patienter med kroniske hepatitis B (incidens 250 pt., prævalens 17.000) og hepatitis C (incidens 250 pt., prævalens 9.000 pt.). Kan varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveauet. For patienter med klinisk betydende leversygdom varetages behandlingen i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og		x			FS	FS	FS
Langvarige, komplicerede, bakterielle infektioner	Komplicerede bakterielle infektioner i led, knogler eller bløddele. Varetages i tæt samarbejde med ortopedkirurgi (500 pt.).		x					x
	Endocarditis uden komplikationer. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi (300 pt.). Ved sandsynlig eller verificeret endocarditis konfereres med det højt specialiserede funktionsniveau mhp. vurdering og behandlingsplan.		x					x

Speciale: Intern medicin: kardiologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt område)		Placering af funktioner						
Område	Funktion	Aarhus	AUH Skøjby	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg	RH Viborg	RH Herning
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
Iskæmisk hjertesygdom	Elektiv koronararteriografi (KAG) (21.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med højt specialiseret niveau efter gældende retningslinjer.		x				FS	FS
Hjerterytmeforstyrrelser	1 og 2 kammer pacemakere (3.500 nye implantationer/1.100 skiftede).		x				FS	FS
	Synkopediagnostik. Varetages i tæt samarbejde med neurologi, oto-rhino-laryngologi samt intern medicin: geriatri (ca. 500 tilt-table tests).		x				x	
Hjerteklapsygdomme	Vurdering af hjerteklapfejl med henblik på henvisning til operation samt efterkontrol og eventuelt behandling af svære tilfælde. Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi (50.000 pt., heraf 1.500 operationer). Den primære diagnostik samt opfølgning kan varetages på hovedfunktionsniveau.		x	FS	FS		FS	FS
	Endokarditis uden komplikationer (400-500 pt.). Ved sandsynlig eller verificeret endokarditis konfereres med højt specialiseret funktion mhp. vurdering og beslutning om behandlingsstrategi. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin.		x				FS	FS
	Elektiv perikardiepunktur (200 pt.) Akut livreddende perikardiepunktur kan udføres på hovedfunktionsniveau.		x					
Øvrige	Arvelige hjertesygdomme. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik, klinisk biokemi og retsmedicin (4.500 pt.).		x				FS	FS
Højt specialiserede funktioner								
Iskæmisk hjertesygdom	Akut koronararteriografi (KAG) (4.000 pt.), herunder telemedicinsk visitation ved mistanke om STEMI.		x					
	Akut PCI (2.900 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med thoraxkirurgi og anæstesiologi med særlige kompetencer i thoraxanæstesi (monitoreres).		x					
	Elektiv PCI (6.700 pt.). Kan eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau efter gældende retningslinjer (monitoreres)		x					
Hjerterytmeforstyrrelser	Invasiv elektrofysiologi (ca. 300 pt.) og radiofrekvensablation (undtaget atrieflimren og ventrikulær tachycardi) (ca. 1.950 pt.). Kan eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x					
	Radiofrekvensablation af atrieflimren (udviklingsfunktion) og ventrikulær tachycardi (ca. 1.630 pt.). Kan for udvalgte patientgrupper eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x					

Speciale: Intern medicin: lungesygdomme

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner						
Område	Funktion	AUH, Aarhus	AUH Skejby	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg	RH Viborg	RH Holstebro
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion	x		x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
Astma og allergiske sygdomme	Svær astma, hvor symptomkontrol ikke opnås med inhalationsbehandling (incidens 300, prævalens 3.000). Kan evt. varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.	x					FS	
	Allergiske sygdomme med behov for multidisciplinær vurdering (incidens 1.000) herunder anafylaktiske reaktioner, insektgift- og lægemiddelallergi med behov for provokationsundersøgelser. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og hepatologi, dermato-venerologi, pædiatri, arbejds- og miljømedicin og oto-rhino-laryngologi.	x						
	Erhvervsbetingende hud- og lungesygdomme som ikke responderer som forventet på gængs behandling, hvor der er behov for udvidet diagnostik, eksponeringskortlægning og intensiveret behandling (1.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med <u>dermato-venerologi og</u>	x						
Lungekræft	Udredning og stadietinddeling af patienter med begrundet mistanke om lungekræft (incidens 20.000/år) eller med begrundet mistanke om lungehindekræft (1000 pt/år). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer. Jf. pakkeforløb. Dele af udredningen (bronkoskopi, perkutn lungebiopsi og CT) kan varetages på hovedfunktionsniveau i samarbejde med regionsfunktionsniveauet. Den mediastinale udredning skal foregå på afdeling med regionsfunktion. Udredning på hovedfunktionsniveau forudsætter konkret aftalemed afdeling med regionsfunktion og særligt fokus på sikring af et sammenhængende patientforløb.	x					x	x
Infektionssygdomme inkl. tuberkulose	Komplicerede lungeinfektioner, der ikke responderer på standardterapi (fx kompliceret empyem og lungeabscess) (incidens 500 pt/år).	x						
	Tuberkulose, ekskl. tuberkulose hos patienter med HIV (incidens 400 pt/år). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin og pædiatri (for børn) forankret i én fælles enhed (monitoreres).	x					FS	
	Atypiske mycobakterier i lunger og plaura, ekskl. hos patienter med HIV.	x						

	Ekstrapulmonale atypiske mycobakterier (ekskl. plura og uden samtidig pulmonal mycobakteriose). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin og pædiatri (for børn) forankret i én fælles Pleurodesebehandling af gentagne effusioner i pleura (incidens 500 pt/år).		x								
			x					x	x		
Højt specialiserede											
Astma og allergiske sygdomme	Kompliceret fødevareroverfølsomhed med systemiske symptomer hos børn og voksne begrundet fx i: mistanke om overfølsomhed overfor flere fødevarer, risiko for ernæringsmæssige konsekvenser af eliminationsdiæt, risiko for systemiske reaktioner eller ønske om bestemmelse af tolerancetærskel (500 pt.) Varetages i et multidisciplinært team med dermatovenerologi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).		x								
	Overfølsomhed over for anæstetimidler (75 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med dermatovenerologi, anæstesiologi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).										
	Hereditært angioødem (75 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med dermatovenerologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x								
	Andre former for svær angioødem med påvirket almentilstand eller som involverer luftvejene.		x								
	Særlige erhvervsbetingede allergiske sygdomme med behov for undersøgelser i provokationskammer, testning med kemiske stoffer eller biologisk materiale, som ikke er alment tilgængeligt, eller for avanceret eksponeringskortlægning (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med dermatovenerologi og arbejds- og miljømedicin med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x								
	Termoplastisk bronkoskopisk behandling af astma (udviklingsfunktion) (incidens 50 pt/år).										
Interstitielle lungesygdomme	Pulmonal eller ekstrapulmonal sarkoidose herunder arkoidose i CNS, hvor der er behov for en multidisciplinær tilgang eller behandling med biologiske lægemidler. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi og neurologi.		x								
	Sjældne interstitielle lungesygdomme smat idiopatisk lungefibrose (300 pt/år). Vurdering og behandling af idiopatisk lungefibrose hvor sikker UIP mønster er fundet på HRCT kan eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x					FS			
Andre sygdomme	Cystiske lungesygdomme (incidens 150 pt/år). Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi.		x								

Vurdering med henblik på lungetransplantation samt opfølgning efter transplantation. Varetages i et tæt samarbejde med thoraxkirurgi (incidens 300 pt/år).		x							
Endobronkial lungevolumenreduktion (incidens 50 pt/år). Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi. (Udviklingsfunktion).		x							
Meget sjældne alvorlige lungesygdomme, herunder alveolær proteinose (incidens 1-3 pt/år), Pulmonal mikrolithiasis (incidens 0-1/år), Histiocytosis X (incidens 3-6/år) og LAM (immunosuppressiv behandling) (incidens 2-4/år).		x							
Kompliceret anstrengelsesudløst åndenød. Udredning af patienter med uafklaret dyspnø, hvor exercise-induced astma, exercise-induced laryngeal obstruction eller vocal cord dysfunction mistænkes. Udredning kræver anvendelse af continuous laryngoscopy during exercise.		x							

Speciale: Intern medicin: nefrologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner		
Område	Funktion	AUH Skejby	RH Viborg	RH Holstebro
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion	x	x	x
Regionsfunktioner				
	<p>Patienter med akut nyreinsufficiens, hvor årsagen til dette ikke umiddelbart er kendt. (ca. 2.000 pt. med behov for akut dialyse og for ikke-dialysekrævende markant flere). Patienter med nefrotisk syndrom med nefrologiske sygdomme, som varetages på regionsfunktionsniveau (incidens 125-250 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi (intensiv terapi) med særlige kompetencer i etablering af adgangsveje.</p>	x	FS	FS
	<p>Diagnostik på native nyrer, hvor der skal foretages nyrebiopsi (500 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med radiologi med særlige kompetencer i ultralyd. Biopsidiagnostik varetages i tæt samarbejde med diagnostisk patologi og cytologi med særlige kompetencer i nyrepatologi.</p>	x	FS	FS
	<p>Opfølgning af raske nyredonorer (incidens 100-150 pt. med livslang kontrol). Varetages i tæt samarbejde med den transplanterende afdeling efter retningslinjer, der sikrer registrering af donorens helbreds kontrol i Scandia Transplants kvalitetsdatabase.</p>	x	FS	FS
Højt specialiserede funktioner				
	<p>Udredning og godkendelse af donorer og recipienter ved nyretransplantation på voksne (400 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med urologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor urologi skal forefindes på samme matrikel. Indledende udredning og vurdering af recipienter kan varetages på regions- eller hovedfunktionsniveau efter retningslinjer udarbejdet af afdeling med højt specialiseret funktion. Opfølgning af recipienter varetages på højt specialiseret niveau de første 3-6 måneder og ved komplikationer, herunder afstødning, cancer (ekskl. hudcancer), PTLN, afløbshindring, graftarteriestenose eller infektion med CMV, EBV, polyomavirus, pneumocystis, jirovecii m.v. Opfølgning af recipienter efter 3-6 måneder kan ved ukomplicerede tilfælde varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau (monitoreres).</p>	X	FS	FS
	<p>Udredning og godkendelse af donorer og recipienter ved nyretransplantation på børn (ca. 10 nyretransplanterede børn). Varetages i et multidisciplinært team med urologi/karkirurgi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor urologi/karkirurgi og pædiatri skal forefindes på samme matrikel.</p>			
	<p>Opfølgning af nyretransplanterede børn (ca. 70 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med urologi/karkirurgi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor urologi/karkirurgi og pædiatri skal forefindes på samme matrikel. Opfølgning af nyretransplanterede børn skal varetages i formaliseret samarbejde med transplanterende afdeling.</p>	FS (OUH)		

	<p>Udredning og godkendelse af donorer og recipienter ved transplantation af et af følgende organer samtidigt med nyre: lever, hjerte, lunge(r), pancreas (20 pt.) eller ved pancreastransplantation alene. Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi, urologi og thoraxkirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor disse specialer skal forefindes på samme matrikel. Indledende udredning og vurdering af recipienter kan varetages på regions- eller hovedfunktionsniveau efter retningslinjer udarbejdet af afdeling med højt specialiseret funktion. Opfølgning af recipienter varetages på HSF de første 3-6 måneder og ved komplikationer, herunder afstødning, cancer (ekskl. hudcancer), PTLD, afløbshindring, graftarteriestenose eller infektion med CMV, EBV, polyomavirus, pneumocystis jiroveci m.v. Opfølgning af recipienter efter 3-6 måneder kan ved ukomplicerede tilfælde varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.</p>		x			
	<p>Udredning og immunosuppressiv behandling (inklusiv brug af plasmaferese og biologiske lægemidler) af ny sygdom og/eller mistanke om opblussen med aktiv sygdom hos patienter med svære inflammatoriske bindevævslidelser med nyreinvolvering (incidens 150 pt./prævalens ca. 500 pt.) og hos patienter med svære, isolerede nyresygdomme (fx vaskulitis, membranoproliferativ glomerulonephritis og C3 nefropati) (50 pt.), hvor der kan være indikation for intensiv immunosuppressiv behandling. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi, intern medicin : lungesygdomme og oto-rhino-laryngologi. Behandling i rolig fase kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.</p>		x	FS	FS	
	<p>Mikroangiopatiske trombocytopenier og/eller hæmolyse ledsaget af nyrepåvirkning, herunder eventuel plasmaferesebehandling og behandling med biologiske lægemidler (50 pt.). Efterkontrol i rolig fase kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.</p>		x			
	<p>Behandling af sjældne og alvorlige komplikationer til uræmi, såsom calcifylaxi og scleroserende peritonitis (25 pt.). Vurdering og behandlingsplan varetages på højt specialiseret niveau, men behandlingen kan evt. varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde højt specialiseret niveau.</p>		x			
	<p>Diagnostik og behandling af metaboliske nyresygdomme som cystinose og oxalose (3 pt.). Vurdering og behandlingsplan varetages på højt specialiseret niveau, men behandling kan eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.</p>		x			
	<p>Dialysebehandling af børn (15 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri på højt specialiseret niveau. Hvor særlige hensyn til barnets skolegang eller lignende taler for det kan dialysebehandlingen evt. varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau, idet ansvaret for behandlingen og de nødvendige kontroller påhviler det højt specialiserede niveau</p>		x			
	<p>Udredning ved nedsat nyrefunktion eller svær proteinuri ved myelomatose, monoklonal gammopati af usikker signifikans (MGUS), Waldenstrøms sygdom eller amyloidose (75 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med intern medicin: hæmatologi.</p>		x			
	<p>Vurdering af patienter med renovaskulær hypertension eller anden svær hypertension til invasive indgreb. Varetages i tæt samarbejde med radiologi, karkirurgi og kardiologi.</p>		x			

Speciale: Intern medicin: reumatologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner					
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg	RH Viborg	RH Holstebro
Hovedfunktioner							
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner							
Inflammatoriske led- og bindevævssygdomme	Reumatoid artrit, spondylitis ankylopoietika og psoriasis artrit med alvorlige komplikationer, fx kutan vaskulit og/eller svær behandelig sygdom, fx utilfredsstillende effekt af 3 biologiske lægemidler inden for 1 år (prævalens 400 pt.). Udvalgte patientgrupper kan følges på hovedfunktionsniveau med opfølgning og kontrol på regionsfunktionsniveau ved behov.	x	FS	FS	x		FS (med Silkeborg)
	Inflammatoriske bindevævssygdomme i rolig fase, herunder vaskulitsygdomme, hvor der ikke er involvering af indre organer (prævalens 300 pt.) og mixed connective tissue disease og essentiel kryoglobulinæmi (prævalens 400 pt.) og systemisk lupus erythematosus med kroniske følgetilstande som fx let nefropati, men uden aktiv nefritis (prævalens 500 pt.). Udvalgte patientgrupper kan følges på hovedfunktionsniveau med opfølgning og kontrol på regionsfunktionsniveau ved behov.	x			x		
	Arthritis urica med svær behandelig sygdom og vedvarende aktiv artrit, evt. med nefropati (300 pt.).	x			x		
	Specialiseret rehabilitering ved svær behandelig inflammatorisk ledsygdom (150-200 pt.) med tydeligt funktionstab, og hvor relevant anti-inflammatorisk behandling ikke tåles, ikke har effekt eller er kontraindiceret. Varetages i tværfagligt samarbejde mellem speciallæge i reumatologi, sygeplejerske, fysioterapeut, ergoterapeut, speciallæge i ortopædkirurgi, eventuelt socialrådgiver og bandagist.	x			x		
Non-inflammatoriske ryggsygdomme	Patienter med svære non-inflammatoriske rygsmarter med og uden udstråling til ekstremiteter (1000 pt.) hvor tidligere intervention med genoptræning og relevant smertestillende behandling ikke har medført bedring, og hvor der er vedvarende påvirket funktionsniveau med relevante kliniske objektive fund og/eller billeddiagnostiske fund eller risiko for udstødning fra arbejdsmarkedet. Varetages i tæt samarbejde med ortopædkirurgi og neurokirurgi samt i et tværfagligt samarbejde mellem speciallæge i reumatologi, sygeplejerske, fysioterapeut og speciallæger med kompetence inden for smertebehandling og evt. speciallæger i arbejdsmedicin eller samfundsmedicin samt				x		
Smerte- og dysfunktionstilstande i bevægeapparatet	Idrætsskader og andre belastningsrelaterede sygdomme, som ikke bedres efter gængs behandling (2000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi samt i tværfagligt samarbejde mellem speciallæger i reumatologi og fysioterapeuter.	x		x	x		
Højt specialiserede funktioner							
Inflammatoriske led- og bindevævssygdomme	Reumatoid artrit, spondylitis ankylopoietika og psoriasis artrit, som er særlig kompliceret fx med involvering af indre organer, kroniske infektioner eller svær komorbiditet (prævalens 100-200 pt.).	x					

	Inflammatoriske bindevævssygdomme, herunder primære og sekundære vaskulitsygdomme (prævalens 200 pt.), mixed connective tissue disease og essentiel kryobulinæmi og systemisk lupus erythematosus med aktiv sygdom og kroniske komplikationer/følgetilstande, som fx serositet og svær nefropati, og/eller involvering af indre organer (prævalens 600 pt.). Udvalgte patientgrupper med ovenstående tilstande kan i rolig fase følges på regionsfunktionsniveau med opfølgning og kontrol på højt specialiseret niveau ved behov, se regionsfunktion.		x				FS		
	Gravide med reumatologiske sygdomme, hvor der er særlig risiko for uhensigtsmæssigt graviditetsforløb, eller hvor patienten er i biologisk behandling under graviditeten (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik.		x						
	Antifosfolipidsyndrom. Varetages i tæt samarbejde med klinisk biokemi (trombosecenter) og intern medicin: hæmatologi (300 pt.).		x						
	Systemisk sklerodermi (500 pt.) og polymyositis/dermatomyositis (500 pt.). Kan i rolig fase varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau (monitoreres).		x						
	Andre sjældnere inflammatoriske bindevævssygdomme som bl.a. retroperitoneal fibrose, artrit ved immundefekt og komplementmangel (prævalens 100 pt.).		x						
	Kompliceret sarkoidose (50 pt.) Ved lungesympptomer varetages funktionen i tæt samarbejde med intern medicin: lungemedicin.		x						
Smerte- og dysfunktionstilstande i bevægeapparatet	Sjældne genetiske bindevævssygdomme herunder Ehlers-Danlos syndrom og Marfans syndrom. Varetages i tæt samarbejde med Center for sjældne sygdomme (prævalens 200 pt.)		x						

Speciale: Karkirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)					
Område	Funktion	AUH Skejby	RH Viborg	Silkeborg	RH
Hovedfunktioner					
	Hovedfunktion	x	x	x	
Regionsfunktioner					
	Carotis/subclaviakirurgi (ca. 450 pt.) (monitoreres).	x	x		
	Kirurgi ved okklusiv arteriesygdom (akut og kronisk) (1.000 pt.)	x	x		
	Perifer perkutan transluminal angioplastik (PTA) inklusiv trombolyser, stentanlæggelser og endovaskulær protesebehandling (omfatter ikke aorta, hjerte og hoved). Varetages i tæt samarbejde med radiologi (2.500 pt.)	x	x		
	Kirurgi ved abdominale aortaaneurismer (535 pt.)	x	x		
	Anlæggelse af dialyseadgange (> 750 pt.). Funktionen varetages også i urologi.	Godkendt til varetagelse i andet speciale (urologi)	x		
	Behandling af recidiv af varicer og varicer med komplikationer (ca. 6.000).		x	x	
	Trombolyse af svær akut venøs trombose (>50 pt.)				
Højt specialiserede funktioner					
	Elektiv revaskularisering af tarm (>30 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor radiologi skal forefindes på samme matrikel.				
	Elektiv revaskularisering af nyrer (<50 pt. og aftagende). Varetages i et multidisciplinært team med radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor radiologi skal forefindes på samme matrikel.	x			

	Kirurgi ved thorako-abdominale aortaaneurismer og -dissektioner (20 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi, thoraxkirurgi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi, thoraxkirurgi og radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x			
	Endovaskulær behandling af thorako-abdominale aortasygdomme (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi, thoraxkirurgi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi, thoraxkirurg og radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x			
	Endovaskulær behandling af abdominale aortaaneurismer (EVAR) (230 pt.). Varetages i tæt samarbejde med radiologi (monitoreres).		x			
	Kirurgi ved juxtarenale aortaaneurismer (35-50 pt.).		x			
	Thoracic Outlet Syndrom (TOS) (30 pt.).					
	Perifere arteriovenøse malformationer (10 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x			

Speciale: Kirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)									
Område	Funktion		AUH, Aarhus	RH Randers	RH Horsens	RH Silkeborg (Erdiklinik)	RH Viborg	RH Herning	RH Holstebro
Hovedfunktioner									
	Hovedfunktion		x	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner									
Spiserøret	Anlæggelse af stents i spiserøret, herunder selvekspanderende metalstents (SEMS) (250 pt.). Stentanlæggelse med palliativt sigte kan eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveauet. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi-hepatologi og klinisk onkologi.		x	FS			FS	FS	
Mavesæk og tolvfingertarm, benign øvre kirurgi	Operation for fedme inkl. de akutte komplikationer dertil. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi (monitoreres).						x		
	Operation for gastro-oesophageal reflux (250 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi/hepatologi.		x				x		
	Avancerede endoskopiske procedurer i galdevejene, fx rendez-vous, spyglass teknik, ESWL og intrahepatisk lithotripsi. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og hepatologi.		x						
Bugvæg, bughinde, mesenterium og oment	Operation for parastomihernier (100 pt.).		x		x				
	Giganthernier (hernier > 15 cm. i diameter)(100 indgreb/år).		x		x				
Tyk- og tyndtarm	Tarmresektion ved Crohns sygdom (ca. 250 procedurer/år)		x					FS	

	Akut og elektiv colectomi ved colitis ulcerosa (ca. 100 procedurer/år)		x					FS	
	Avanceret enteroskopi herunder ballon-endoskopi (tyndtarmsdiagnostik/behandling). Funktionen varetages også i intern medicin: gastroenterologi-hepatologi. Varetages i samarbejde med intern medicin: gastroenterologi-hepatologi.		x						
Endetarm	Endoskopiske procedurer med fjernelse af større bredbaserede tumorer fx TEM og EMR procedurer.		x	x				x	
	Komplicerede analfistler, som ikke kan behandles med løs Seaton-sutur, herunder høje transsfinkteriske fistler, suprasfinkteriske fistler, recidiverende fistler, fistler ved Crohns sygdom.		x	FS					
Milt	Splenektomi, hæmatologiske milte. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hæmatologi.		x						
Onkologisk brystkirurgi	Onkologisk brystkirurgi uden behov for rekonstruktion. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	FS			x		

Endetarm	Avanceret bækkenkirurgi for tarmtumorer, herunder: Lokal avanceret primær rektumcancer (fraset lokal indvækst i blæretop eller uterus) (ca. 40 pt./år) og Intenderet kurativ kirurgi ved lokalrecidiv af rektumcancer og metastaser (også i samme område) (ca. 20-25 pt./år)		x						
	Kirurgi for analinkontinens (300 pt.), herunder: Rekonstruktioner/sphincter plastik (100 pt.). Kunstig sphincter (10 pt.). Sakralnervestimulation (100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi-obstetrik.		x						
	Behandling af ano- og rektovaginale fistler. Varetages i tæt samarbejde med gynækologi-obstetrik.		x						
	Kirurgi for analkræft (20 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x						
Bugvæg, bughinde, mesenterium og oment	Peritonetomi ved peritoneal carcinose med HIPEC (Hyperthermic intraperitoneal chemotherapy) (25-30 pt.)		x						
	Kirurgisk behandling af retroperitoneale og intraabdominale sarkomer. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x						
	Peritoneovenøse shunter								
	Operation for kroniske smerter efter tidligere lyskebrok-operation (30 pt.)								
Lever og galdeveje	Primære tumorer i lever, hvor kirurgisk, ablativ eller medicinsk behandling overvejes (50-100 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb		x						
	Centrale galdegangstumorer (Klatskin) (20 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x						

	Lokalbehandling (resektion/ablation) af levermetastaser, galdeblærecancer, perifer galdegangscancer og benigne levertumorer (600 procedurer/år). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x						
	Levertransplantation (60 procedurer/år). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi/hepatologi.								
	Galdevejslidelser og iatrogene galdegangsskader med behov for rekonstruktiv kirurgi (biliodigestive anastomoser) (50 pt.). Rekonstruktiv kirurgisk behandling omfatter ikke akut genoprettelse af mindre peroperative skader på galdevejene.		x						
Bugspytkirtel (300 pt.) og tolvfingertarm	Resektion af benigne og maligne pankreastumorer herunder periampullær og duodenalcancer (4-500 procedurer/år). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi/hepatologi		x						
	Svær akut og kronisk pankreatitis inkl. endoskopisk behandling. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastroenterologi og hepatologi		x						
	Pankreas- eller kombineret pankreas-nyretransplantation. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: nefrologi og urologi.								
	Operation for neuroendokrine tumorer (60 pt.). Varetages i tæt samarbejde med relevante specialer.		x						
Onkologisk brystkirurgi	Kirurgi for brystcancer med indvækst i thoraxvæggen (10-20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med plastikkirurgi og thoraxkirurgi.		x						
Børnekirurgi (alle disse funktioner varetages i tæt samarbejde med pædiatri.)	Diafragmahernie								
	Bugvægsdefekt								
	Refluks								
	Oesofagusatresi								
	Kongenit pylorusstenose		x						

Analatresi									
Cloacaemisdannelser (< 5 pt.). Varetages i tæt samarbejde med udenlandsk center									
Galdeveje									
Pankreas									
Mb. Hirschsprung									
Større kirurgi på børn < 10 år eller kirurgi på børn < 10 år og ASA > 2. Se i øvrigt specialevejledning for anæstesiologi.		x							

	Tolkning og rådgivning vedrørende neuropeptid tumormarkører, hvor analysering og tolkning er vanskelig (fx visse analyser inden for Vasoaktivt Intestinalt Polypeptid (VIP), Pituitary adenylate cyclase-activating peptide (PACAP), Gastrin, Chromogranin, Cholecystkinin. Somatostatin, Substans P, Pankreatisk polypeptid, Progastrin, Glukagon) (<3.000 analyser/år).												
	Tolkning og rådgivning vedrørende renale konkrementer (<2000 analyser/år)												
	Tolkning og rådgivning vedrørende forgiftninger, der kræver særlige analyser (fx metanol, etylenglykol) (<100 analyser/år).												
	Tolkning og rådgivning vedrørende sjældne undersøgelser i vitamin B12 stofskiftet (<500 undersøgelser pr. år, dybtgående udredning vedr. ca. 15 pt. årligt).			x									
	Tolkning og rådgivning vedrørende krom og kobolt hos patienter med MoM-proteser (3.000 analyser pr. år, rådgivning vedr. 1.500 pt.).												

Speciale: Klinisk farmakologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)			Placering af funktioner	
Område	Funktion		AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion		x	
Regionsfunktioner				
	Rådgivning til læger og øvrigt sundhedspersonale vedrørende konkrete kliniske problemstillinger hos individuelle patienter, herunder rådgivning vedrørende lægemiddelanalyser og patientrelaterede faktorer af betydning for lægemidlers omsætning, virkning og bivirkninger. Kan varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveau.		x	
Højt specialiseret funktion				
	Rådgivning om undersøgelser og behandling ved akutte forgiftninger. Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi og arbejdsmedicin.			

Nye krydser - 25. november 2015

Speciale: Klinisk fysiologi og nuklearmedicin

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner						
Område	Funktion	Aarhus	AUH, Aarhus	AUH Skejby	RH Randers	RH Viborg	RH Herning	RH Holstebro
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion		x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
	Behandling af maligne sygdomme med åbne radioaktive kilder. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med klinisk onkologi (monitoreres).		x	x				
	PET-skanning ved dosisplanlægning ved stråleterapi. Varetages i multidisciplinært team. Selve analysen varetages i samarbejde med radiologi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).		x	x				
Højt specialiserede funktioner								
	Fremstilling af radioaktivt mærkede lægemidler i cyklotronenhed med tilknyttet radiokemifunktion.		x					

Speciale: Klinisk genetik

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)			Placering af funktioner	
Område	Funktion		AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion		x	
Regionsfunktioner				
	Genetisk udredning og rådgivning ved de hyppigst forekommende arvelige hørelidelser, øjenssygdomme, tarm- lever- og galdevejssygdomme, blodsygdomme, immundefekter, stofskiftesygdomme, hudsygdomme, nyresygdomme, skelet- og bindevævssygdomme, lungesygdomme og psykiske lidelser. Relevante sjældne sygdomme indenfor disse sygdomsgrupper er nævnt under højt specialiserede funktioner. Varetages i tæt samarbejde med relevante kliniske specialer.		x	
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved arvelige hjertesygdomme, herunder kardiomyopati, ionkanalsygdomme, lipidsygdomme. Varetages i tæt samarbejde med klinisk biokemi og intern medicin: kardiologi, idet patienterne ofte vil blive udredt på særlige kardiologiske klinikker for arvelige hjertesygdomme. Genetisk udredning og rådgivning ved pludselig død varetages desuden i samarbejde med retsmedicin.		x	
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved arvelige neurologiske og neuromuskulære sygdomme, herunder muskeldystrofi, myopati, spinal muskelatrofi og perifer polyneuropati. Varetages i tæt samarbejde med neurologi og pædiatri.		x	

	<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved onkogenetisk disposition, herunder arvelig coloncancer (hereditær non-polypsis colorektalcancer (HNPCC)), Lynch syndrom, familiær colonpolypose (FAP), arvelig ovariecancer (hereditær bryst- og ovariecancer (HBOC)), arvelig mammacancer (inklusive HBOC), arveligt malignt melanom, arvelig pancreascancer og arvelig nyrecancer. Varetages i tæt samarbejde med klinisk biokemi, klinisk onkologi og andre relevante kliniske specialer.</p>		x	
	<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved kromosomsygdomme, herunder Downs syndrom, Turner syndrom, triple-X syndrom, Klinefelter syndrom og XYY syndrom, deletion 22q11 og andre mikrodeletions- og mikro-duplikationssyndromer. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi, gynækologi og obstetrik, pædiatri og andre relevante kliniske specialer.</p>		x	
	<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved mental retardering, medfødte misdannelser og/eller dysmorfologi, når der skal foretages basal og primær syndromudredning (fx metabolisk screening og syndromsøgning), eller der klinisk er stillet en konkret diagnose med et genetisk betinget syndrom. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og børne- og ungdomspsykiatri.</p>			
	<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved præimplantations og prænatal diagnostik samt infertilitetsudredning. Genetisk udredning og rådgivning, herunder analyse og fortolkning af cyto- og molekylærgenetiske analyser af moderkage- og fostervandsprøver for kromosomanomali, herunder hastedanalyser. Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik.</p>		x	

	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved mola og persisterende trofoblastsygdom og dertil rådgivning af behandlende speciale. Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik samt klinisk onkologi.		x	
Højt specialiserede funktioner				
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning vedrørende sansegenetik: Syndromisk døvhed samt sjældne og komplekse arvelige øjensygdomme. Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi og oftalmologi.		x	
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige sygdomme i tarm, lever og galdeveje, herunder intrahepatisk cholestase og Wilsons sygdom. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: gastro-enterologi og hepatologi samt pædiatri.		x	
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved medfødte sygdomme i insulinproducerende dele af pancreas (fx kongenit hyperinsulinisme). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi og pædiatri.			
	Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved medfødte metaboliske sygdomme inklusiv behandling, kontrol og neonatal screening. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og klinisk biokemi.			
	Genetisk, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige hudlidelser, herunder komplekse ektodermale dysplasier, iktyosis sværere epidermolysis bullosa, og keratinsygdomme samt genodermatoser med øget malignitetsrisiko (fx xeroderma pigmentosum og ataxia telangiectasia). Varetages i tæt samarbejde med dermato-venerologi og pædiatri.		x	

Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved porfyrisygdom. Varetages i tæt samarbejde med dermato-venerologi, intern medicin: endokrinologi og klinisk biokemi.			
Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige vaskulære sygdomme, herunder hereditær hæmorrhagisk telangiectasi (HHT). Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi og radiologi.			
Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige nyresygdomme, herunder nefrotisk syndrom og arvelig hæmaturi (fx Alports syndrom og familær hæmaturi). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: nefrologi og pædiatri.		x	
Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige hjertesygdomme, herunder ved uafklaret multiorganinvolvering. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi.		x	
Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige sygdomme i nervesystemet, herunder sent debuterende neurodegenerative sygdomme (fx arvelig demens, Huntingtons Sygdom, ALS, spinocerebellar ataksi, arvelige bevægelseforstyrrelser og hereditær spastisk paraplegi). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x	
Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse arvelige kræftsygdomme, herunder MEN, fækromocytom, paragangliom, retoniblastom, Gorlins syndrom, Li-Fraumeni syndrom, von Hippel Lindau syndrom. Varetages i tæt samarbejde med klinisk onkologi og andre relevante specialer.		x	

<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse kønsudviklingsforstyrrelser (disorders of sexual development, DSD), herunder adrenogenitalt syndrom, Morris syndrom, Swyers syndrom, X/XY mosaicisme og gonadal dysgenese. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri, gynækologi og obstetrik samt intern medicin: endokrinologi.</p>		x	
<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning ved sjældne og komplekse tilfælde af mental retardering eller dysmorforologi, der kræver udvidet multidisciplinær udredning, herunder tilstande hvor der ikke er påvist eller er mistanke om en specifik genetisk diagnose, og hvor yderligere diagnosticering har en klinisk konsekvens for patienten eller familien. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og børne- og ungdomspsykiatri.</p>		x	
<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning af patienter med sjældne og/eller komplekse medfødte sygdomme. Varetages i tæt samarbejde med center for sjældne sygdomme og pædiatri.</p>		x	
<p>Genetisk udredning, tolkning og rådgivning af patienter ved abnorme prænatale ultralyd-/MR-fund, føtale misdannelser og fosterdød samt graviditet vurderet med risiko for aneuploidi, herunder stillingtagen til relevante undersøgelser inklusiv frit føtalt DNA i maternelt blod (noninvasiv prænatal testing/NIPT). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik.</p>		x	

Nye krydser - 25. november 2015

Speciale: Klinisk immunologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)								
Område	Funktion		AUH, Skejby	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Horsens	RH Viborg	RH Herning
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion		x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
Blodbankvirksomhed og transfusionsmedicin	§ 6-ansvar i henhold til Blodforsyningsloven af 2005, fremstilling af blodkomponenter og undersøgelse af donorblod (blodtype) samt smitteundersøgelser af bloddonoerer og vævs-/celledonoerer.		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende standardiserede immunhæmatologiske undersøgelser (antistofidentifikation, DAT, udredning af AIHA mm) Kan varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveau under forudsætning af en regional standardisering. (Rådgivning vedr. 5.000 pt.).		x					
	Transfusionsmedicinsk rådgivning samt tolkning af hæmostaseanalyser med henblik på risikovurdering og behandling af blødende patienter og/eller patienter i risiko for transfusionskrævende blødning. Kan eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveau, så døgndækkende transfusionsmedicinsk telefonisk rådgivning, inkl. PBM, sikres (17.000 rådgivninger) (monitoreres).			x				
Celle- og vævsbankvirksomhed	Bankvirksomhed vedr. celler og væv, undtagen æg- og sædceller.		x					
Transplantationsmedicin	Vævstypebestemmelse af knoglemarvsdonorer, transfusionspatienter, familieudredninger og screeninger for HLA antistoffer (rådgivning vedr. 6.000 pt. i alt).		x					

Immunologisk diagnostik	Vævsstypning ved HLA-associerede sygdomme (rådgivning vedrørende 1.000 pt. i alt).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende blodtypebestemmelse og smittescreening (hiv, hepatitis B og syfilis) af gravide (Rådgivning vedr. 200 pt.).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende genomisk blodtypebestemmelse af patienter og donorer samt på maternelt plasma (Rådgivning vedr. 9.000 pt.).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende føetomaternel blødning og profylakse mod alloimmunisering (250 pt.).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende autoimmunanalyser ved komplekse autoimmuntilstande (rådgivning vedr. 2.000 pt.). Varetages også i klinisk biokemi.		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende trombocytantistoffer og -typebestemmelse til udredning af trombocytopenier (rådgivning vedr. 1.500 analyser).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende granulocytantistoffer- og granulocyttypebestemmelse (rådgivning vedr. 200 analyser).							

	Tolkning og rådgivning vedrørende in vivo aktivitet af terapeutiske antistoffer/fusionsproteiner samt aktivitet af patientantistoffer rettet mod denne gruppe lægemidler i forhold til komponenter i og samspil mellem komponenter i det medfødte og erhvervede immunforsvar.		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende terapeutisk aferese (plasmaudskiftning (TPE), trombarese, red blood cell exchange og extracorporeal photochemotherapy) (Rådgivning vedr. 1.500 behandlinger).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende behandling med monoklonale antistoffer (Rådgivning vedr. 400 analyser).		x					
	Tolkning og rådgivning vedrørende immundefektsygdom (Rådgivning vedr. 700 pt.).		x					
Højt specialiserede funktioner								
Tolkning og rådgivning:	Udvidet diagnostik og MRD (Minimal Residual Disease) ved børneleukæmier (rådgivning vedr. 1.000 analyser)		Hæmodiagnostisk laboratorium under hæmatologisk afd. På THG					
	MRD (Minimal Residual Disease), undtagen børneleukæmier (rådgivning vedr. 1.500 analyser)		Hæmodiagnostisk laboratorium under hæmatologisk afd. På THG					
	Produktion af blodkomponenter ifbm. behandling af Hemolytic Disease of Fetus and Newborn (HDFN), inkl. intrauterin transfusion (rådgivning vedr. 100 komponenter).		x (ikke intrauterin transfusion)					
	Vævs- og celledonorsøgning (fx ved knoglemarvstransplantation og transplantation af stamceller fra navlesnorsblod) (150 pt.).		x					

	HLA antistofbestemmelse og crossmatch forud for transplantation med solide organer (afdød eller levende donor) eller stamceller. Vurdering af donors immunogenetiske egnethed, risikostratificering af transplantationen samt diagnostik af humoral afstødning og monitorering af behandlingsforløb ved højrisiko transplantationer. Kræver EFI eller ASHI akkreditering. (Rådgivning vedr. 4.000 analyser).		x					
	Konfirmatorisk vævstypebestemmelse (High-resolution niveau. Kræver EFI eller ASHI akkrediteret laboratorium (Rådgivning vedr. 2.000 analyser).		x					
	Kimærismeundersøgelse (Rådgivning vedr. 4.000 undersøgelser).		x (kun erythrocytkimærisme)					
	Donorhelbredsundersøgelser, forbehandling og efterfølgende cytaferese af raske allogene stamcelledonorer samt klinisk immunologiske undersøgelser og procedurer i forbindelse med allogen stamcelletransplantation (Rådgivning vedr. 50 pt.).		x					
	Plasmaferesebehandling af patienter inden transplantation ved ABO-uforlignelighed og ved forekomst af HLA-antistoffer (10 pt.).		x					
	Vurdering af immunologiske status for opskrivning på ScandiaTransplant venteliste (100 pt.).		x					

Speciale: Klinisk mikrobiologi

Specialets specialiserede funktioner					
Område	Funktion		AUH Skejby	RH Viborg	RH Herring
Hovedfunktioner					
	Hovedfunktion		x	x	x
Regionsfunktioner					
	Regional koordinerende enhed for MRSA		x		
	Tolkning og rådgivning vedrørende kvantitativ behandlingsmonitorering for HIV (ca. 13.000 prøver).		x		
	Tolkning og rådgivning vedrørende kvantitativ behandlingsmonitorering for hepatitis (ca. 7.000 prøver af hhv. HBV og HCV).		x		
	Tolkning og rådgivning vedrørende kvantitativ behandlingsmonitorering for CMV (ca. 20.000 prøver) og EVB (ca. 8.000 prøver).		x		
	Primær diagnostik af kendte, sjældent forekommende infektioner, vanskeligt dyrkbare mikroorganismer. Koordination af fordelingen af analyser varetages af "Faglig råd vedrørende organisering af mikrobiologisk diagnostik".		x		
Højt specialiserede funktioner					
	Tolkning og rådgivning vedrørende infektioner hos patienter med cystisk fibrose.		x		
	Tolkning og rådgivning vedr. infektioner hos transplantationspatienter.		x		
	Oprettelse af denne funktion afventer afgørelse vedrørende fremtidig organisering af det diagnostiske område for smitteberedskabet. Primær tuberkulose-diagnostik, herunder mikroskopi, dyrkning og resistensbestemmelse af Mycobacterium tuberculosis complex. Isolater skal indsendes til typning og evt. yderligere resistensbestemmelse, jf. højt specialiseret funktion "Tuberkulose-typning og overvågning". Varetagelse kræver klasse 3 laboratorium.		x		

	<p>Oprettelse af denne funktion afventer afgørelse vedrørende fremtidig organisering af det diagnostiske område for smitteberedskabet. Tuberkulose-typning og overvågning. Indsendte isolater af Mycobacterium tuberculosis complex types og resistensundersøges af hensyn til national overvågning. Varetagelse kræver klasse 3 laboratorium.</p>				
	<p>Oprettelse af denne funktion afventer afgørelse vedrørende fremtidig organisering af det diagnostiske område for smitteberedskabet. Primær diagnostik ved "emerging diseases"/nye infektionssygdomme, fx MERS CoV. Opsætning af analyser til samt diagnostik og rådgivning vedrørende nye infektionssygdomme, der kræver særlige isolationsforanstaltninger. Funktionen skal kunne varetages i døgnberedskab og i samarbejde med infektionsmedicinske afdelinger med isolationsfaciliteter. Varetagelse af funktionen indebærer endvidere ansvar for at hjælpe andre kliniske mikrobiologiske afdelinger til at opsætte analysen, hvis behovet for analysen tilsiger, at den skal kunne gennemføres flere steder.</p>		x		

Speciale: Klinisk onkologi

Nye krydser - 25. november 2015

Speciale: Klinisk onkologi

Specialets specialiserede funktioner		Placering af	
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Herring
Hovedfunktioner			
	Hovedfunktion	x	x
Regionsfunktioner			
	Kræft i hjernen, strålebehandling (400 pt.) og medicinsk kræftbehandling (150 pt., non-konkommittant).	x	
	Ekstrakranielle tumorer, stereotaktisk strålebehandling (ca. 6-800 pt.) (monitoreres)	x	
	Hjernemetastaser, strålebehandling, herunder stereotaktisk (ca. 500 pt.).	x	
	Hoved- og halskræft (ekskl. skjoldbruskkirtelkræft), strålebehandling (8-900 pt.) og medicinsk behandling (150 pt., non-konkommittant). Tæt opfølgning af kvalitet skal sikres ved indberetning til national database og opdaterede landsdækkende kliniske retningslinjer. Sundhedsstyrelsen vil følge området tæt med henblik på vurdering af behov for yderligere samling.	x	
	Lungekræft, strålebehandling, også i kombination med kurativt intenderet medicinsk behandling, samt behandling med targeterede stoffer til dissemineret sygdom (800 pt.).	x	
	Brystkræft, medicinsk behandling af primært inoperable (ca. 200 pt) samt strålebehandling (ca. 3.000 pt., stigende).	x	FS
	Tyktarmskræft med oligo-metastaser (ca. 150 pt.).	x	
	Endetarmskræft, strålebehandling og medicinsk behandling (ca. 500 pt.).	x	
	Bugspytkirtelkræft, medicinsk behandling (450 pt.).	x	FS
	Kræft i urinblæren, strålebehandling (300 pt.) og medicinsk behandling (150-200 pt.).	x	

	Prostatakræft, herunder strålebehandling (500 pt.), ikke-hormonmodulerende medicinsk behandling (150-200 pt.), metastatisk kastraktionsrefraktær prostatakræft (3-400 pt.) og kurativ hormonmodulerende behandling. Ikke-kurativ hormonmodulerende 1. linje behandling kan varetages på hovedfunktionsniveau i både urologi og klinisk onkologi. Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft ved progression på 1. linje kan desuden varetages på regionsfunktionsniveau i urologi.		x	FS	
	Kræft i æggestokke- og livmoder, medicinsk behandling (750 pt.) og strålebehandling (ca. 20 pt.)		x	FS	
	Hudkræft, non-malign melanom, strålebehandling (ca. 800 pt.).		x		
	Maligne hæmatologiske sygdomme, strålebehandling (600 pt.). Varetages i tæt samarbejde med specialet hæmatologi.		x		
	Alle kræftformer, palliativ strålebehandling (ca. 5.500 pt.).		x		
Højt specialiserede funktioner					
	Kræft i øjet, strålebehandling (120 pt.).		x		
	Primære intrakranielle tumorer og karmisdannelser, stereotaktisk strålebehandling af (100 pt.).		x		
	Kræft i skjoldbruskkirtlen, ekstern strålebehandling og intern radiojodbehandling (300 pt.).		x		
	Kræft i skjoldbruskkirtlen, medicinsk behandling (<24 pt.).				
	Mesotheliom, strålebehandling og medicinsk behandling (150 pt.).		x		
	Thymomer, strålebehandling og medicinsk behandling (ca. 25 pt.).				
	Kræft i spiserør, mavemund (cardia) og mavesæk, medicinsk behandling og strålebehandling (>500 pt.).		x		
	Tyndtarmscarcinomer, medicinsk behandling (100 pt.).		x		
	Analkræft, strålebehandling (ca. 100 pt.) og medicinsk behandling (ca. 100 pt.).		x		
	Primær levercancer, strålebehandling og medicinsk behandling (ca. 100 pt.).		x		

	Bugspytkirtelkræft, strålebehandling (<50 pt.).				
	Kræft i galdeblære og galdegang, medicinsk behandling (ca. 100 pt.) (monitoreres).		x		
	Kræft i nyre, medicinsk behandling (250 pt.).		x		
	Binyrecarcinom (ca. 5-10 pt.)				
	Prostatakræft, iod seed behandling (<100 pt.)				
	Prostatakræft, interstitiel brachyterapi (>100 pt.).		x		
	Kræft i penis, strålebehandling og medicinsk behandling (<50 pt.).		x		
	Testikelkræft, medicinsk behandling og strålebehandling (150 pt.)		x		
	Kræft i vagina og livmoderhals, strålebehandling og medicinsk behandling (200 pt.).		x		
	Kræft i vulva, strålebehandling og medicinske behandling (20-30 pt.).		x		
	Persisterende trofoblastsygdomme, herunder invasiv mola og choriocarcinom, medicinsk behandling (<50 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med gynækologi-obstetrik med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x		
	Sarkomer, strålebehandling og medicinsk behandling (100 pt.).		x		
	Maligne melanomer, medicinsk behandling (ca. 270 pt.) og strålebehandling (10-15 pt.).		x		
	Hudkræft, non-malign melanom, medicinsk behandling (25 pt.).		x		
	Mycosis fungoides, total hudbestråling (<50 pt.).				
	Helkropsbestråling (100 pt.).		x		
	Neuroendokrine tumorer, medicinsk behandling (ca. 120 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x		

	Ukendt primær tumor, medicinsk behandling (>200 pt.)		x		
	Brachyterapi ved ekstensiv bækkenkirurgi, intraoperativ, interstitiel (<50 pt.).		x		
	Brachyterapi af sarkomer ved ekstremitetsbevarende kirurgi, interstitiel (<50 pt.).		x		
	Strålebehandling af børn, evt. i samarbejde med udlandsfunktion (<100 pt.). Strålebehandling af børn er sjældent og samtidig meget kompleks, hvorfor der skal være et tæt og formaliseret samarbejde med udvalgte centre i udlandet, hvor der er mulighed for partikelterapi. Funktionen revideres, når der er etableret et nationalt center for partikelterapi. Varetages i et multidisciplinært team på matriklen med pædiatri og andre relevante specialer med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x		
	Partikelterapi af voksne, visitation til behandling i udlandet (20-30 pt.). Funktionen revideres, når der er etableret et nationalt center for partikelterapi.		x		

Speciale: Neurokirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt			Placering af funktioner	
Område	Funktion		AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner				
Der er ikke hovedfunktionsniveau i neurokirurgi				
Regionsfunktioner				
Rygkirurgi	Cervikale degenerative ryglidelser (ca. 1.900 operationer/år). Osteochondrotisk cervikal rodkompression og cervikal diskusprolaps. Varetages også i ortopædisk kirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne.		x	
	Lumbale degenerative ryglidelser kombineret med mindre deformiteter; fx arkolytisk spondylolistese grad I-II (dekompression og spondylodeser > 3 niveauer) hos voksne. Varetages også i ortopædisk kirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne.		x	
	Implantater (diskusproteser) ved degenerative nakke- og rygsygdomme. Cervikalt og Lumbalt. Varetages også i ortopædisk kirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne (monitoreres).		x	
	Vertebro- og kyphoplastik. Varetages også i ortopædisk kirurgi og radiologi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne. Med henblik på at vedligeholde erfaring bør den enkelte speciallæge varetage minimum 25 behandlinger per år.		Varetages af neuroradiologisk afdeling	
Infektioner	Infektioner i det centrale og perifere nervesystem med behov for kirurgi og/eller drænage (100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin og neurologi.		x	
Liquordynamiske sygdomme	Diagnostik og behandling af hydrocefalus (1.200 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x	
Perifere nerver	Nervefrilægning ved entrapment syndromer og m. scalenus anterior syndrom, undtaget karpaltunnel syndrom og etrapment af n. ulnaris ved albuen.			
Højt specialiserede funktioner				
Rygkirurgi	Thorakal diskusprolaps (ca. 30 operationer/år). Varetages også i ortopædisk kirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne. Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi.		x (i samarbejde med thoraxkirurgisk afdeling, AUH)	
	Degenerativ cervikal rygsygdom med myelopati. Varetages i tæt samarbejde med neurologi og ortopædisk kirurgi.		x	
Neuro-onkologi	Operationer ved kranielle og intrakranielle tumorer, herunder i øjenhulen (3.500 procedurer). Varetages i multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb (monitoreres).		x	
	Behandling for hypofyse og hypofysenære tumorer. Varetages i samarbejde med endokrinologi (200 procedurer/år). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: endokrinologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	

	Behandling af kraniofaryngeom og clivustumor (5-10 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Behandling for akustikusneurinom (45 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med otorhino-laryngologi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Operationer på patologisk væv i rygmarv og nerverødder (intradurale tumorer) (175 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Kirurgisk behandling af primære tumorer i columna cervikalis, thoracalis og lumbalis med og uden neuroudfald. Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi og thoraxkirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Operationer ved columnametastaser med og uden metastatisk medullært tværsnitssyndrom (150 pt.). Såfremt funktionen varetages i ortopædkirurgi skal det ske i samarbejde med		x	
	Excision af patologisk væv, specielt større eller dybt beliggende tumorer på perifere nerver og plexus brachialis (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.			
	Neurokirurgiske opgaver ifm. stereotaktisk strålebehandling (250 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Vaskulær neurokirurgi (600 pt.)	Behandling af intrakranielle aneurismer samt andre intrakranielle og intraspinale karsygdomme, herunder arteriovenøse malformationer (AVM) (591 pt.). Varetages i tæt samarbejde med radiologi med kompetence i neuroradiologi, herunder coil behandling.		x	
	Vurdering mhp. cerebral revaskularisering, herunder ekstrakraniel og intrakraniel bypass operation. Operation foretages som højt specialiseret behandling i udlandet.			
Neuromodulation (300 pt.)	Behandling af bevægeforstyrrelser og kroniske smertetilstande med dyb hjernestimulation. (Deep Brain Stimulation)(80). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x	
	Operationer for trigeminusneuralgi og hemifacielle spasmer inkl. perkutane procedurer (100 pt.)		x	
	Epilepsikirurgi (40-50 pt.) og implantation af vagsstimulator (40-60 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi og pædiatri.		x (kun vagsstimulator)	
	Rhizotomi til patienter med cerebral parese (<5 pt.). Varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi.		x	
	Funktionelle procedurer ved spasticitet og kroniske smertetilstande (350 pt.), herunder intrathecal baklofen behandling med spinalt stimulationssystem, overskæring af nerverod, og andre operationer på rygmarv og nerverødder for smerte og funktionsforstyrrelser. Varetages i tæt samarbejde med neurologi og anæstesiologi.		x	

	Funktionelle pallierende indgreb ved medicinsk behandlingsrefraktære smerter. Omfatter kordotomi og myelotomi samt andre operationer på rygmarv og nerverødder for smerte eller funktionsforstyrrelse (20 pt.).		x	
Neurotraumatologi (1.500 pt.)	Kirurgisk behandling af columnafrakturer uden rygmarvsskade (200 pt.). Varetages også i ortopædisk kirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne.		x	
	Akut stabiliserende kirurgi ved columnafrakturer med mistænkt eller konstateret rygmarvsskade (para- og tetraplegi). Varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi (100 pt.).		x	
	Behandling af traumatisk kranial og intrakranial læsion (1.000 pt.).		x	
Neurokirurgi på børn (100 pt.)	Kraniofacial misdannelser (40-50 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med oto-rhino-laryngologi, tand-, mund og kæbekirurgi, plastikkirurgi, oftalmologi, pædiatri og øvrige relevante specialer med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Myelomeningocele (0-2 pt.) eller andre spinale medfødte misdannelser (<10 pt.). Neurokirurgi varetager den primære operation. Rekonstruktionskirurgien varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi og plastikkirurgi. Øvrig behandling varetages i tæt samarbejde med pædiatri, urologi samt intern medicin: nefrologi.		x	
	Intrakranial- og spinalonkologi hos børn (40-50 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
Funktionel neurokirurgi	Operationer på det sympatiske nervesystem (100 pt.).			
Perifere nerver (2.000 pt.)	Operationer af nervelæsion på overarm og proksimalt på underekstremiteter (22 pt.)			
	Behandling og opfølgning af plexus brachialis læsioner (obstetriske og traumatiske) (<50) - , herunder fødselsskader, sekundære indgreb på fødselsskader, traumatiske læsioner hos voksne samt sekundære indgreb efter traumatiske læsioner hos voksne. Varetages i et tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi og pædiatri.			
Spinalkirurgi	Kirurgi ved syringomyeli og Arnold-Chiari malformation (20 pt.). Varetages i et tæt samarbejde med neurologi.		x	

Nye krydser - 1. december 2015

Speciale: Neurologi

Specialets specialiserede funktioner		Placering af funktioner						
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Hammel Neurocenter	RH Viborg	RH Skive	RH Holstebro	RH Lemvig	RH Randers
Hovedfunktioner								
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	x
Regionsfunktioner								
Apopleksi og hjernekarssygdomme	Vurdering af iskæmisk apopleksi med henblik på intravenøs trombolyselbehandling (2.000 pt.). Behandlingen kan eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med regionsfunktion. Regionsfunktionen skal konsulteres vedrørende vurderingen af om behandlingen kan gennemføres.	x				x		
Multipel (dissemineret) sklerose	Sygdomsmodificerende behandling af multipel sklerose med 2. linje behandling (herunder behandling med det monoklonale antistof natalizumab.). Behandling med stærk immunsuppression og øvrige monoklonale antistoffer foregår på højt specialiseret niveau (800 pt.)	x		FS		FS		
Sygdomme i rygmarv, nerverødder, nervetråde og muskler	Perifer polyneuropati, som er verificeret ved neurofysiologisk undersøgelse, hvor ætiologien er usikker eller udviklingen atypisk (800 pt.).	x		x		x		
	Akut polyradikulitis (GBS) med truende respirationspåvirkning eller truet førlighed (100 pt.).	x						
	Amyotrofisk lateral sklerose (ALS) (400 pt.).	x		FS		FS		
Bevægeforstyrrelser	Diagnostik og behandling af atypisk parkinsonisme, inklusive MSA (multipel system atrofi), PSP (progressiv supranukleær parese), CBD (corticobasal degeneration) samt parkinsonisme med utilstrækkeligt eller atypisk behandlingsrespons (1.000 pt.) (monitoreres).							Funktionen er stadig uafklaret. Specialerådet er blevet bedt om at give faglig rådgivning til antallet af matrikler samt forholde sig til, om patientgruppen er homogen.
	Medikamentel behandling af patienter i senstadiet af Parkinsons sygdom med andet end peroral medicin (40 pt.)							Funktionen er stadig uafklaret. Specialerådet er blevet bedt om at give faglig rådgivning til antallet af matrikler.

	Indikation og initial behandling af dystoni og hemifacielle spasmer med botulinumtoxin. Ukompliceret vedligeholdelsesbehandling kan foregå på hovedfunktionsniveau (1.500 pt.). Patienter med laryngeal og oromandibulær dystoni samt patienter med funktionshæmning og utilstrækkelig effekt af behandlingen efter 1 år varetages på højt specialiseret niveau.		x		x		x			
Spasticitet	Kompleks vedligeholdelsesbehandling af spasticitet, herunder ultralyds- eller EMG vejledt behandling af fokalspasticitet med botulinumtoxin og opfyldning af dosisjustering af Baklofenpumper. (500 pt.).		x		x		FS			
Demens	Diagnostik, behandling og opfølgning af særligt komplekse tilfælde af demens fx diagnostisk uafklaret demens, fronto-temporale demensformer og udviklingsforstyrrelser med demens (<1.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: geriatri og psykiatri.		x		x		x			
Epilepsi	Diagnostik og behandling af epilepsi, hvor der på hovedfunktionsniveau har været afprøvet 2-3 forskellige 1. linjeparaparer med utilfredsstillende effekt samt diagnostik ved mistanke om non-epileptiske anfaldsphenomener. Dette indbefatter vurdering af indikation og undersøgelse med døgn video EEG (1.500 pt.).		x		FS		FS			
	Tværfaglig behandling af patienter med vedvarende funktionshæmmende, psykogene non-epileptiske anfaldsphenomener (100 pt.).		x							
Hovedpinesygdomme.	Vurdering, diagnostik og behandling af primære og sekundære hovedpineformer med utilstrækkelig behandlingseffekt på hovedfunktionsniveau, herunder hyppig migræne, klyngehovedpine/Hortons hovedpine, medicin- og overdoseringshovedpine (1.500 pt.). Trigeminalneuralgi med utilstrækkelig effekt af primær behandling på hovedfunktionsniveau varetages på højt specialiseret niveau.		x		x					
Neurogene smertetilstande	Diagnostik samt tværfaglig behandling og rehabilitering af centrale og perifere neurogene smerter samt CRPS (Komplekst Regionalt Smertesyndrom/refleksdystrofi) med utilstrækkelig behandlingseffekt på hovedfunktionsniveau (1.000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi.		x							

Søvnsygdomme	Udførsel og tolkning af kardiopiratorisk for søvnapnø hos patienter med BMI<35 uden betydende komorbiditet (2.500 pt.). Kan varetages på hovedfunktionsniveau i samarbejde med regionsfunktion.	x (ØNH)	x	x (lunge medicin)				
	Diagnostik og behandling af respirationsrelaterede søvnforstyrrelser hos patienter med samtidig BMI>35 på henvisningstidspunktet, patienter med neurologisk sygdom, patienter med betydende lunge- og hjertesygdom eller bevidsthedssvækkede patienter (500 pt.). Varetages i tæt samarbejde med lungemedicin og oto-rhino-laryngologi samt med tand-, mund- og kæbekirurgi ved behov for kirurgisk behandling.	x (RCV)	x					
	Søvnforstyrrelser som ukomplicerede centrale hypersomnier, parasomnier, narkolepsi, søvnrelaterede bevægesygdomme, døgnrytmesygdomme og kroniske insomnier (2.000 pt.).	x	x					
	Udførsel og tolkning af polysomnografi og multipel søvnlatens test (2.000 pt.).	x (neurofysiologisk)	x					
Neurorehabilitering	Hjerneskaderehabilitering, herunder rehabilitering efter hjertestop samt andre ikke-progredierende neurologiske lidelser med svære motoriske, sensoriske eller kognitive udfald med behov for individuel tilrettelagt rehabiliteringsindsats (3.000 pt.). Hjerneskaderehabilitering varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer, jf. forløbsprogram for erhvervet hjerneskade.		x	x	x			
	Neurorehabilitering ved svære ikke-progredierende neuropatier og Guillian Barrés sygdom (GBS) (under 50 pt.).		x					
Klinisk neurofysiologi	Elektroencefalografi (EEG), evokerede potentialer (EP), elektromyografi (EMG), nerveledningsundersøgelse (ENG) (45.000 pt.). EMG og ENG kan eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med regionsfunktion. (FS muligt)	x (neurofysiologisk)	x	x				
	Døgn video EEG, inkl. cEEG (1.500 pt.).	x i samarbejde med neurofysiologisk)						
	Intraoperativ neurofysiologisk monitorering (200 pt.).	x (neurofysiologisk)						

	Specielle teknikker for neuromuskulære sygdomme, herunder single fiber EMG (200 pt.)		x (neurofysiologisk)							
Højt specialiserede funktioner										
Apopleksi og hjernekar sygdomme	Cerebral hyperperfusion på grund af præ- og intracerebral stenose eller okklusion, inkl. stillingtagen til behov for ekstratranieel til intrakraniell bypass operation. Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi (ca. 10 pt.).		x							
	Endovaskulær terapi (EVT) ved akut iskæmisk apopleksi, herunder trombektomi (200 pt.). Omfatter vurdering før og efter EVT. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med radiologi.		x							
Multipel (dissemineret) sklerose	Behandling af multipel sklerose med kraftig immunoppressiv behandling (fx mitoxantron) og monoklonale antistoffer (fraset behandling med natalizumab, som foregår på regionsfunktionsniveau) med hyppige alvorlige og behandlingskrævende bivirkninger (fx behandling med mitoxantron og alemtuzumab) samt særlige komplikationer til immunsuppression, bl.a. PML (progressiv multifokal leukoencefalopati)		x							
	Behandling af multipel sklerose med højdosis kemoterapi med stamcellestøtte. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hæmatologi.									
	Sjældne former for demyeliniserende hjernesygdomme, herunder neuromyelitis optica inkl. NMO spektrom sygdom (under 50 pt.) samt pædiatrisk MS (under 18 år). Børn og unge varetages i tæt samarbejde med pædiatri. (under 30 pt.).		x							
Sygdomme i rygmarv, nerverødder, nervetråde og muskler	Myastenia gravis, initial behandling og monitorering (500 pt.). Vedligeholdelsesbehandling kan eventuelt varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau. (monitoreres).		x		FS		FS			
	Kronisk immunmedieret neuropati og vaskulitisneuropati, initial behandling og monitorering (150 pt.). Vedligeholdelsesbehandling kan foregå på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x		FS		FS			
	Muskelsygdomme. Neurologisk vurdering mhp. histologisk, genetisk og molekylærbiologisk diagnostik af dystrofier, myopatier og polymyositis (300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik.		x							

	Arvelige muskelsygdomme samt komplikationer hertil i form af respirationssvækkelse, skoliose, kontrakturer, kardiomyopati mm. (700 pt.). Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi, ortopædisk kirurgi og intern medicin: kardiologi.	x							
	Udredning og behandling af småfiberneuropati (klinisk mistanke om perifer neuropati med normal neuronografi (100 pt.) og svære eller behandlingsfraktære tilfælde af autonome neurologiske forstyrrelser (50-100 pt.).	x							
Bevægeforstyrrelser	Indikationsstilling for operativ behandling af bevægeforstyrrelser (alle operationstyper) samt opfølgende behandling efter operation. Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi (50 pt.).	x							
	Botulinumtoxinbehandling af funktionshæmmende dystoni med utilstrækkelig effekt af behandling på regionsniveau samt af oromandibulær dystoni. Varetages i tæt samarbejde med tand-, mund- og kæbekirurgi (100 pt.).	x							
	Botulinumtoxinbehandling af funktionshæmmende dystoni med utilstrækkelig effekt af behandling på regionsniveau samt af laryngeal dystoni. Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi (100 pt.).	x							
	Diagnostik og behandling af komplekse bevægeforstyrrelser (100 pt.).	x							
Spasticitet	Kompleks spasticitetsbehandling, herunder vurdering af patienter til behandling med baklofenpumper, neurologiske opgaver i forbindelse med indoperation af baklofenpumper og baklofenpumpedysfunktion/fornyelse af pumpe (200 pt.).	x		FS					
Demens	Udredning af patienter med kognitive svækkelse eller demens, der er diagnostisk uafklarede på regionsfunktionsniveau. Varetages i tæt samarbejde med psykiatri (250 pt.).	x							
	Udredning, behandling, rådgivning og opfølgning af arvelige neurodegenerative sygdomme med kognitiv svækkelse, herunder Huntingtons Sygdom, SCA (spinocerebellar ataxi), Wilsons sygdom, og arvelige former for Alzheimers sygdom og frontotemporal demens med uafklaret arvelig neurodegenerativ sygdom. Opfølgning kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau (150 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik og psykiatri.	x							

	Diagnostik af normaltryks hydrocephalus herunder lumbal perfusionsundersøgelse (200 pt.).								
Epilepsi	Diagnostik med henblik på eventuel kirurgi af patienter med medikamentelt intractabel epilepsi med invaliderende anfald samt initial indikation og justering af nervus vagus stimulator hos patienter med medikamentel intractabel epilepsi, hvor epilepsikirurgi er udelukket (100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.	x							
	Behandling og observation af patienter med invaliderende epilepsi med ledsagende psykologiske, sociale og samarbejds-mæssige problemer og behov for længerevarende observation samt behandling eller socialmedicinsk rehabilitering pga. funktionshæmmende anfald samt behandling og observation efter epilepsikirurgi. Endvidere diætbehandling. (100-200 pt.)								
Hovedpinesygdomme.	Behandling af komplicerede hovedpinetilstande, herunder idiopatisk intrakranielt hypertension og spontan ortostatisk hypotensiv hovedpine, hvor der ikke er opnået tilfredsstillende smertelindring og funktion efter behandling på regionsfunktionsniveau (300 pt.) samt behandling af atypiske ansigtssmerter og klyngehovedpine/Hortons hovedpine uden tilstrækkelig effekt af primær behandling (100 pt.).	x							
	Behandling af trigeminusneuralgi med utilstrækkelig effekt af primær behandling på hovedfunktionsniveau (100 pt.).	x							
Neurogene smertetilstande	Behandling og rehabilitering af komplekse neurogene smertetilstande med utilstrækkelige effekt på regionsfunktionsniveau (150 pt.). Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi.	x							
Søvn sygdomme	Komplicerede tilfælde af narkolepsi (herunder behandling med nariumoxybat), andre hypersomnier, komplicerede insomnier, søvnrelaterede bevægesygdomme, REM behaviour disorders samt andre komplicerede parasomnier og døgnrytmesygdomme (500 pt.).	x		FS					
	Komplicerede respirationsrelaterede søvnforstyrrelser, herunder central søvnapnø eller hypoventilation ved neurologisk eller medicinsk sygdom (300 pt.). Børn varetages i samarbejde med pædiatri. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: lungemedicin og anæstesiologi.	x (RCV)							

<p>Infektion og inflammation i nervesystemet</p>	<p>Diagnostisk og behandling af komplekse neuroinfektioner og neuroinflammationer (150 pt.), herunder kronisk meningeal inflammation, komplekse CNS infektioner, PML (Progressive multifocal leukoencephalopathy), uafklarede tilfælde af formodet CJD (Creutzfeldt-Jakobs sygdom), neurosarcoïdose og cerebral vaskulitis i samarbejde med rheumatologi og autoimmun encephalitis, uafklarede paraneoplastiske tilstande. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin.</p>	<p>x</p>								
<p>Neurorehabilitering</p>	<p>Hjerneskaderehabilitering. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer, jf. forløbsprogram for erhvervet hjerneskade, herunder rehabilitering efter hjertestop.</p>		<p>x</p>							
	<p>Rygmarvsskader: Rehabilitering ved para- og tetraplegi, herunder myelomeningocele.</p>			<p>x</p>						
	<p>Neurorehabilitering af patienter med svære kroniske neuromuskulære sygdomme.</p>									
<p>Neurogenetik</p>	<p>Verificerede sjældne og sent debuterende neurogenetiske sygdomme. (100 pt.). Opfølgning kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik.</p>	<p>x</p>								
<p>Uafklaret kritisk sygdom</p>	<p>Udredning af diagnostisk uafklarede kritisk syge patienter med neurologisk udrednings- og behandlingsbehov, samt behandling af patienter med neurointensivt (høj-intensivt) behandlingsbehov inklusiv GBS (50 pt.).</p>	<p>x</p>								
<p>Klinisk neurofysiologi</p>	<p>Neurologisk vurdering ved intrakraniell registrering med døgnvideo EEG med henblik på epilepsikirurgisk diagnostisk. (20-40 pt.). Varetages i samarbejde med neurokirurgi.</p>									
	<p>MEG - magnetoencephalografi, som supplement til anden epilepsiudredning (80-100 pt.).</p>	<p>x</p>								

Speciale: Oftalmologi

Specialets specialiserede funktioner		Placering af funktioner			
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Viborg	RH Holstebro
Hovedfunktioner					
	Hovedfunktion	x	x	x	x
Regionsfunktioner					
Grøn stær	Kirurgisk behandling af grøn stær fraset kompliceret sekundær grøn stær (600 operationer)	x			x
Sygdomme i nethinde og glaslegeme	Invasiv behandling af sygdomme i glaslegeme og nethinde (fraset de behandlinger som er højt specialiserede) (3.000 procedurer)	x			x
	Anti-VEGF-behandling, herunder ved våd, aldersrelateret makuladegeneration (våd AMD), diabetisk makula ødema, retinal venetrombose (RVO) mv. (monitoreres).	x			x
Sygdomme i regnbuehinde, strålelegeme og årehinde	Årehindebetændelse, diagnostik og behandling (ca. 200 pt.)	x			
Skelen	Kirurgisk behandling af højdeskelen, som ikke kræver højt specialiseret behandling (ca. 100 pt.) (monitoreres)	x			
Sygdomme i det ydre øje, tåreveje og øjenhule	Tårevejskirurgi (ca. 400 forløb) (monitoreres)	x			x
Traumatologi	Kirurgisk behandling af åbne øjenskader i øjets forreste afsnit (100 procedurer)	x			
Børneoftalmologi	Børne- og handicapoftalmologi, hvor der er behov for diagnostisk afklaring ved hjælp af specielt apparatur eller særlig faglig kompetence, og som ikke er højt specialiseret (ca. 5.000). Varetages i tæt samarbejde med nædiatri	x			
Neurooftalmologi	Neurooftalmologi - specialdiagnostik og initiering af behandling, inkl. udredning af opticus atrofi. Varetages i tæt samarbejde med neurologi.	x			
Højt specialiserede funktioner					
Optiske brydningsfejl	Invasiv behandling for uregelmæssig bygningsfejl (100 procedurer)	x			

Sygdomme i hornhinde og bindehinde	Hornhindetransplantation, herunder diagnostisk og behandling af komplicerede hornhindesygdomme (ca. 500 procedurer).		x				
Grøn stær	Kirurgisk behandling af patienter med kompliceret sekundær grøn stær (50 pt.).		x				
Sygdomme i nethinde og glaslegeme	Kirurgisk behandling af diabetisk traktionsamotio (nethindeløsning) (80 procedurer)		x				
Skelen	Kirurgisk behandling af højdeskelen, herunder transpositionskrævende paralytisk skelen, skelesyndromer med en restriktiv komponent og skelekirurgiske indgreb på obliquus superior senen (ca. 50).		x				
Sygdomme i det ydre øje, tåreveje og øjenhule	Trykafledning i øjenhulen hos patienter med Graves' orbitopati (thyreioidea associeret orbitopati (TAO)) (6 procedurer). Varetages i tæt samarbejde med otorhino-laryngologi, intern medicin: endokrinologi og neurokirurgi.		x				
Ondartede lidelser	Diagnostik og kirurgisk behandling af tumorer i øjenhule, tårekirtel og tåreveje (ca. 150 procedurer). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x				
Traumatologi	Kirurgisk behandling af åbne øjenskader på øjeæblet med gennemgående læsion bag hornhinden (sklera) og skader fremmedlegemer i øjets bageste afsnit (25 procedurer).						
Børneoftalmologi	Behandling af nethindesygdomme hos for tidligt fødte børn, enten kirurgisk eller med laser eller kryo (30 procedurer). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x				
	Kirurgi for medfødt grå stær hos børn under 6 år (40 procedurer), nethinde- og glaslegeme-kirurgi hos børn under 16 år (16 procedurer), kirurgi hos medfødt grøn stær (10 procedurer) samt kirurgi på patienter med sjældne sygdomme. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og Center for sjældne sygdomme.		x				

<p>Medicinsk børne- og handicapoftalmologi (i alt ca. 1.000 pt.). Børneoftalmologisk assistance til oftalmologiske højt specialiserede kirurgiske funktioner (cataract, glaucom, ROP, retinoblastom) og behandling af børne-neuro-tumorer indenfor tilgrænsende specialer samt oftalmologisk assistance til diagnostik af sjældne sygdomme og syndromer, inkl. juvenil uveit hos børn hvor behandling sker med immunsupprimerende og/eller biologiske lægemidler (40 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og Center for sjældne sygdomme.</p>		x				
--	--	---	--	--	--	--

Speciale: Ortopædisk kirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner							
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Horsens	Silkeborg	RH Viborg	RH Herning	Holstebro	RH
Hovedfunktioner									
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	x	
Regionsfunktioner									
Artroskopisk kirurgi og sportstraumatologi	Revisionskirurgi på forreste korsbånd hos voksne (225) (monitoreres)	x		FS					
	Artroskopisk kirurgi i hofteleddet (600) (monitoreres)	x		FS					
Håndkirurgi	Sekundær rekonstruktion af flexorsener, senetransfereringer og behandling af nervelæsioner på underarm og hånd (> 500)	x						x	
	Reumakirurgi og alloplastikker (> 500)	x						x	
	Recidiv ved Dupuytren's kontraktur (350)	x						x	
	Kirurgisk behandling af carpale luksationer/carpal instabilitet, carpale frakturer, distal radio-ulnar-leds instabilitet, ulnocarpal impingement, scaphoideumfraktur (> 500)	x						x	
Fod-ankelkirurgi	Bagfodskirurgi (calcaneusosteotomier, triple-atrodeser, ankelatrodeser) (1000). Komplexerede ligamentrekonstruktioner (operationer hvor ligament(er) på fod/ankel rekonstrueres ved anden metode end simpel suturering)	x	FS	x					
	Operationer, der inkluderer en kombination af artrodeser, osteotomier og senetranspositioner (700). Tåalloplastikker (200)	x	FS	x					
Skulder-albue kirurgi	Recidiv af rotator cuff læsion uden behov for senetransposition eller graft (>200)	x	FS	x	x				
	Recidiv af skulderinstabilitet uden behov for knogletransposition (200)	x	FS	x	x				
	Primær skulderalloplastik på baggrund af degenerativ ledsygdom (500)	x	FS	x	x				
Rygkirurgi	Cervikale degenerative ryglidelser. (ca. 2.000 operationer/år). Osteochondrotisk cervikal rodkompression. Cervikal diskusprolaps. Varetages også i neurokirurgi og forudsætter et tæt samarbejde mellem specialerne.	x							

Speciale: Oto-rhino-laryngologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner		
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Holstebro
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion	x	x	x
Regionsfunktioner				
Indre øre	Neuro-otologisk/vestibulogisk udredning og behandling af komplicerede tilfælde med uafklaret diagnose eller ved svigt af primær behandling (ca. 1.000 pt.)	x		x
	Indledende audiologisk udredning af voksne patienter mhp. vurdering af muligheden for cochlear implant (1.500-2.000 pt., fortsat stigende). Operation foregår på højt specialiseret niveau.	x		x
	Audiologisk udredning af børn under 3 år (ca. 100 pt.)	x		
Mellemøre	Operation for otosklerosis med stapedotomi (ca. 100 pt.)	x		x
	Operation af børnecholesteatomer (ca. 175 pt.) samt akut mastoidektomi (ca. 25 pt.)	x		
	Implantation af knogleforankret ydre høreapparat (ca. 125 pt. og stigende)	x		
Ydre øre	Operation af akquisit øregangsatresi (ca. 50-100 pt.)	x		
	Operation af øregangscholesteatom (ca. 50-100 pt.)	x		
Rhinologi	Operation af invert papillom, som er biopsiverificeret ikke-invasiv (ca. 75 pt.)	x		x
	Plastisk operation af ydre næse (ca. 300-400 pt.)	x		x
Laryngologi	Operation for larynxpapillomer (ca. 100 procedurer)	x		
	Laryngoplastikker (ca. 100 pt.)	x		
	Voice-analyser m.v. til diagnostik af stemmelidelser (ca. 500)	x		
Hoved-halskirurgi (benign)	Thyreoidaekirurgi (ca. 2.200 operationer). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi	x		x
	Parathyreoideaekirurgi (ca. 600 operationer). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi	x		
	Spytkirtelkirurgi og -skopi (ca. 900 pt.)	x		x
	Operation af kongenitte cyster og -fistler (ca. 300 pt.)	x		x
	Zenkens divertikel (55 pt.)	x		
Traumatologi	Operativ behandling af hoved-halstraumer, herunder stiktraumer, bløddelstraumer og ansigtsfrakturer. Omfatter ikke operationer til patienter med sammenbidsproblemer, orbitale komplikationer eller ved cerebral involvering (400 pt.)	x		
Højt specialiserede funktioner				
Otologisk flyve- og dykkermedicin	Oto-rhino-laryngologisk relateret flyve- og dykkermedicin. Varetages i tæt samarbejde med Forsvaret og Trafikstyrelsen. (Screening af ca. 2.000 luftsfarts- og dykkercertificerede med identifikation af ca. 25 tilfælde af vestibulær sygdom).			
Indre øre	Behandlingsresistent Mb. Meniere mhp. gentamycin- og/eller anden medicinsk eller kirurgisk behandling (ca. 20 pt.)	x		

	Behandling og rehabilitering af svær behandlelig svimmelhed med endnu ikke klarlagt diagnose samt sjældnere vestibulære lidelser (vestibulopati, dehiscens- og fistellidelser, specielle tilfælde af BPPV m.fl.) (ca. 200 pt.)	x			
	Vestibularis schwannom. Operation varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi (ca. 50 pt.)				
	Avanceret audiologopædisk udredning og opfølgning samt operation af voksne med uni- eller bilateralt cochlear implant (200-250 pt.)	x			
	Uni- og bilateral cochlear implant hos børn (ca. 50-60 pt.) og hos voksne med afvigende anatomi (ca. 30 pt.) eller udskiftning af elektrode (ca. 10 pt. og stigende) (monitoreres).	x			
	Hjernestammeimplantat. Laves i samarbejde med udenlandsk center (1-2 pt.)				
Mellemøre	Behandling af glomus tympanicum (10-20 pt.)	x			
	Behandling af høreforbedrende aktive mellemøreimplantater (ca. 15 pt. og stigende)	x			
Ydre øre/øregang	Behandling af mikroti/anoti, amputeret ydre øre, congenit øregangs- eller mellemøreatresi.	x			
Rhinologi	Avanceret næse-bihule-kirurgi med mulig involvering af basis cranii og orbita (ca. 200 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med oftalmologi og neurokirurgi	x			
	Lukning af naso-kranielle fistler (liquor-fistler) (20-30 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med neurokirurgi. Iatrogene peroperative defekter kan lukkes umiddelbart på regionsniveau.	x			
	Operation for karsvulst i næsesvælget (juvenilt angiofibrom) (5-10 pt.)				
	Operation af medfødt aflukning til næsesvælget (choanalatresi) (15-20 pt.)	x			
	Traumatisk og cancerbetinget amputation (ydre næse protese) (5-10 pt.)	x			
	Lukning af komplicerede septumperforationer	x			
	Ydre næse og næseskillevægsoperation hos patienter, som tidligere er opereret for læbe-ganespalte (30-50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med tand-, næse- og kæbekirurgi samt plastikkirurgi forankret i én fælles enhed.	x			
	Behandling af rhinologiske komplikationer til granulomatosis med polyangiitis (Wegeners granulomatose). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi.	x			
Laryngologi	Nydiagnostiserede patienter med hyperplastisk slimhinde eller leukoplakier på stemmelæberne samt reducerede eller ophævede randkantsvingninger (mistanke om T1a glottis-cancer, carcinoma in situ eller dysplasi (250 patienter)). Patienter med mistanke om glottiscancer>T1a kan biopteres og udredes på hovedfunktionsniveau. Kan eventuelt udføres på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde.	x			
	Behandling af laryngocele (5-10 pt.)	x			

	Butolinumtoxin behandling af spastisk dysfoni (30 pt.) og oromandibulær dystoni (5 pt.)		x (ansøgning i samarbejde med neurologi)			
	Svære stenoser og malformationer i larynx og trachea. (5-10 pt.)		x			
	Pulmonale komplikationer til hereditære teleangesier (Morbus Osler). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med radiologi og intern medicin: kardiologi (20 pt.)					
	Behandling af laryngeale komplikationer ved granulomatosis med polyangiitis (Wegeners granulomatose) (5 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: reumatologi		x			
Traumatologi	Hoved-halstraumer involverende skud- og eksplorationstraumer, nasoorbito-ethmoidalinvolvering og andre ansigtsfrakturer. Varetages på matrikel med traumecenter i et multidisciplinært team med neurokirurgi, oftalmologi samt tand-, mund- og kæbekirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer (ca. 20 pt.)		x			
	Avancerede eksplorations- og barotraumatilfælde involverende mellem og indre øre (ca. 15 pt.)		x			
Hoved-halskirurgi (benign)	Nævus flammeus, andre vaskulære malformationer samt hæmangiomer, hvor lokalisation inddrager sanseorganer og legemesåbninger, størrelsen indikerer behandling i generel anæstesi eller specialiseret laserbehandling eller anden særlig vanskelig behandling. (20 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med dermato-venerologi og radiologi samt andre relevante specialer med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x			
	Kraniofasciale misdannelser (<5 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med neurokirurgi og plastikkirurgi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor neurokirurgi og plastikkirurgi skal forefindes på samme matrikel.		x			
Hoved-halskirurgi (malign)	Operation for thyreoideacancer (200 pt.), herunder follikulær neoplasi. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x			
	Operation for øvrig hoved-halscancer, herunder: cancer i øregang eller mellemøre (5-10 pt.), spytkirtelcancer (ca. 40-50 pt.), metastase på hals med ukendt primærtumor (ca. 30 pt.) og sino-nasalcancer samt cancer i mundhulen, pharynx og larynx (ca. 230 pt. i alt). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x			
	Behandling af osteoradionekrose og forbehandling ved implantatkirurgi med behov for trykkammerbehandling (HBO-behandling) (20-40 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi.		x			

Speciale: Patologisk anatomi og cytologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner		
Område	Funktion	AUH, Aarhus	RH Randers	RH Skive
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion	x	x	x
Regionsfunktioner				
Tolkning og rådgivning vedrørende:	Nefrologiske sygdomme (1.500 inkl. biopsier i forbindelse med nyretransplantation).	x		
	Hæmatopatologiske sygdomme (ca. 7.000 biopsier med malignt svar). Diagnostik i relation til hyppige benigne hæmatologiske sygdomme (fx anæmi) samt initial vurdering ved maligne hæmatologiske sygdomme varetages på	x		
	Interstitielle lungesygdomme (dvs. medicinske, ikke-kræftrelaterede sygdomme). (Ca. 600 biopsier)	x		
	Inflammatoriske og degenerative muskelsygdomme (400-500 biopsier)	x		
	Hepatologiske sygdomme (ikke kræftrelaterede) undtagen transplantationspatologi (ca. 2.700 biopsier med non-malignt svar)	x		
	Obduktion af fostre, spædbørn og placenta (ca. 500 foster- og spædbarnsopduktioner samt ca. 100 placentae fra perinatale dødsfald, hvor der ikke samtidig foretages foster/spædbarnsobduktion) (monitoreres).	x		
Højt specialiserede funktioner				
Tolkning og rådgivning vedrørende:	Transplantationspatologi undtagen nyrer. Patologi i forbindelse med den opfølgende patientkontrol og -behandling kan evt. varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.	x		
	Metaboliske knoglesygdomme (100)	x		
	Medicinske hjertesygdomme	x		
	Maligne børnetumorer. (600 biopsier med malignt svar)	x		
	Cerebrale neoplasier og degenerative/metaboliske sygdomme samt misdannelser. (900 biopsier med malignt svar).	x		
	Maligne knogle- og bløddelsneoplasier. (700 biopsier med malignt svar)	x		
	Øjenpatologi (600 biopsier)			

	Særlig vanskelig og/eller sjældne oral histopatologisk diagnostik (100-200 biopsier).		x			
--	---	--	---	--	--	--

Speciale: Plastikkirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)			Placering af funktioner	
Område	Funktion		AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion		x	
Regionsfunktioner				
Onkologisk plastikkirurgi	Onkologisk plastikkirurgi, herunder hudsarkomer, der ikke kan varetages på hovedfunktionsniveau grundet kompleksitet og behov for samarbejdende specialer - eller hvor der er behov for frysemikroskopi (ca. 1000-1500 indgreb/år). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
	Onkologisk brystkirurgi med behov for primær rekonstruktion samt ved behov for større onkoplastik (se DBCGs kliniske retningslinjer), herunder replacement teknikker med lapper hentet uden for brystet, samt større displacement eller volumenreductions teknikker, sidstnævnte teknikker afhængig af ekspertisen på den brystkirurgiske afdeling og efter lokale aftale (500 pt/pr). Funktionen varetages i tæt samarbejde med kirurgi. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
	Sekundær brystrekonstruktion med behov for stilkede lapper (og evt. med samtidig implantat) (150-200 pt./år, 300 indgreb). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakke forløb.		x	
	Malignt melanom med sentinel node diagnostik (ca. 800 pt. til SN biopsi, ca. 25% får yderligere en operation (exairese)). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
	Metastaserende malignt melanom (ca. 300 pt./år samt 50-100 pt./år med lokalt tilbagefald). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
Særlige områder i	Mindre komplicerede traumer		x	

plastikkirurgi	Følger efter excessivt væggtab, herunder efter fedmekirurgisk operation (400-500 pt.) (monitoreres).		x	
Højt specialiserede funktioner				
Onkologisk plastikkirurgi	Sekundær brystrekonstruktion med frie lapper (100-150 pt.). Kan evt. varetages på regionsfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau. Samarbejdet skal godkendes af Sundhedsstyrelsen.		x	
	Kirurgi for brystkræft med indvækst i thoraxvæggen (10-20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og thoraxkirurgi.		x	
	Mikrokirurgi i hoved- og halsområdet som følge af kræft, traumer eller svære infektioner (70-100 pt.). Varetages i tæt samarbejde med relevante specialer.		x	
	Mundhulekræft (300 pt.). Varetages i tæt samarbejde med oto-rhinolaryngologi.		x	
	Udbredte præmaligne og maligne forandringer i anus, vulva samt misdannelse i de kvindelige eksterne genitalier. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og gynækologi-obstetrik.		x	
	Udbredt kræft i orbitalregionen (10-15 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	
	Omfattende elektrokemoterapi: palliativ behandling af omfattende kutane kræftrecidiver (30-40 indgreb/år, stigende). Varetages i tæt samarbejde med klinisk onkologi.			
	Særlige områder i plastikkirurgi	Komplekse traumer med behov for plastikkirurgisk rekonstruktion, f.eks. med mikrokirurgi (75-80 pt.)		x
Større brandsår (275 pt.)				
Hypospadi, særligt voksne patienter der ikke er behandlet i barnealderen, samt ved komplikationer (fistler og strikturer) (ca. 15-20 pt./år). Varetages i tæt samarbejde med urologi.			x (varetages af urologisk afdeling. Der kan være tale om fællesoperationer)	
Testis autotransplantation (1-4 pt./år).				

Læbe-, gumme-, ganespalte (150 pt., i alt ca. 450 indgreb/år). Varetages i tæt samarbejde med tand-, mund- og kæbekirurgi.			
Kraniofaciale misdannelser (15-25 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med oto-rhino-laryngologi, tand-, mund og kæbekirurgi, neurokirurgi, oftalmologi, pædiatri og øvrige relevante specialer med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x (afhængig af deformiteten. Visiteres gennem fælleskonferencer)	
Svære øredeformiteter (20-25 pt.). Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi.		x (som tidligere visitering og opfølgning)	
Kongenit gigantnævus (6-10 pt.)		x	
Operation med henblik på kønsskifte (10 pt.). Varetages i tæt samarbejde med psykiatri og gynækologi-obstetrik. Phalloplastik varetages i samarbejde med udenlandsk center.			
Tryksår med behov for lapplastik (60 pt.). Andre patienter med komplicerede tryksår, som skal have foretaget lapplastik, behandles efter samme kirurgiske principper.		x	
Facialisparese med behov for mikrokirurgisk rekonstruktion (20 pt.)		x	
Større perifere vaskulære anomalier, herunder infantile hæmangiomer og vaskulære malformationer. Varetages i et multidisciplinært team med klinisk onkologi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
Kirurgisk lymfødembehandling (50-60 pt.).			
Hyperterm regional perfusion ved metastaserende melanom og inoperable sarkomer på ekstremiteterne (15-20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi.			
Giganthernier hvor der er brug for plastikkirurgisk assistance (hernier > 15 cm. I diameter) (15-20 indgreb/år). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x	

Speciale: Psykiatri

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner									
Område	Funktion	AUH, Risskov	Regionspsykiatrien Holstebro	Regionspsykiatrien Herning	Regionshospitalet Silkeborg	Regionspsykiatrien Skive	Regionspsykiatrien Viborg	Regionspsykiatrien Randers	Regionspsykiatrien Horsens	AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner											
	Hovedfunktion	x	x	x	x	x	x	x	x		
Regionsfunktioner											
	Demens med svær adfærdsforstyrrelse, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt (300-500 pt.). Udredning varetages i tæt samarbejde med neurologi og intern medicin: geriatri	x		x							
	Skizofreni og skizofrenilignende tilstande, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt (1.000-1.500 pt.).	x		x			x				
	Affektive lidelser, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt samt manisk enkeltepisode eller nyligt diagnosticeret bipolar lidelse, som ikke er sekundær til anden lidelse (1.000-1.500 pt.) (monitoreres).	x		x			x				
	Angst- og tvangslidelser, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt (600-900 pt.).	x					x				
	Somatoforme lidelser og dissociative lidelser (liaisonpsykiatri) med en varighed i mere end seks måneder og med en sværhedsgrad af sygdommen svarende til GAF (Global Assessment of Functioning Scale) > 50, hvor relevant behandling har været iværksat i almen praksis og/eller på somatisk afdeling uden tilstrækkelig effekt. Funktionen varetages i tæt samarbejde med relevante somatiske specialer (1.000-1.200 pt.)									x	
	Spiseforstyrrelser, hvor et/flere af ovenstående kriterier 1-4 er opfyldt, eller hvor BMI<16 (200-400 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: indokrinologi, helst på samme matrikel.	x (BUC)									
	Personlighedsforstyrrelser med en sværhedsgrad af sygdommen svarende til GAF (Global Assessment of Functioning Scale) < 40 eller patienter med svær selvskadende adfærd eller svær udadreagerende adfærd (600-800 pt.).	x		x			x				

Speciale: Pædiatri

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)		Placering af funktioner				
Område	Funktion	AUH, Skejby	Hørnø Hørnø Hørnø	RH Randers RH Neurocenter Hørnø	RH Viborg	RH Herning
Hovedfunktioner		x		x	x	x
Regionsfunktioner						
Neonatalogi	Initial behandling af meget præmature børn (gestationsuge 28 ⁺⁰ -31 ⁺⁶) (450 pt/år). Varetages, hvor relevant, i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi. Når barnet vurderes stabilt efter en konkret vurdering kan der ske overflytning til hovedfunktionsniveau. Der skal kunne foretages intubation, indgift af surfaktant. Kræver døgnberedskab med fremmøde indenfor kort tid ved personale, herunder speciallæge med neonatologisk kompetence, eller efter lokal aftale med anæstesiolog med neonatal kompetence. Såfremt barnet har behov for mere intensiv behandling, skal barnet overflyttes snarest muligt med specialtransport team til sygehus med højt specialiseret funktion.	x		x	x	x
Gastroenterologi	Udredning, herunder endoskopi, og behandling af ukomplicerede tilfælde af kronisk inflammatorisk tarmsygdom. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og intern medicin: gastroenterologi og hepatologi.					Funktionen er stadig uafklaret. Specialerådene for hhv. gastroenterologi og pædiatri er blevet bedt om faglig rådgivning til antallet af matrikler.
	Udredning, herunder endoskopi, samt behandling af svær dysfagi (ca. 60 patienter.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi og intern medicin: gastroenterologi.	x				
	Ukomplicerede tilfælde af medfødte gastrointestinale misdannelser, herunder stabile tilfælde af diaframahernie, Hirschsprungs sygdom mv. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.	x				
	Malabsorption som følge af gastrointestinal resektion uden behov for parenteral ernæring (prævalens: ca. 80)	x				
Hæmatologi	Non-maligne anæmier, (ca. 200). Simpel jernmangelanæmi kan behandles på hovedfunktionsniveau. Anæmi ved kronisk sygdom varetages i øvrigt generelt på det funktionsniveau/ og af den funktion, hvor den kroniske sygdom behandles.	x				
Infektionssygdomme	Ukompliceret pulmonal tuberkulose. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin og intern medicin: lungemedicin (ca. 20).	x				
Neuropædiatri	Behandling med baklofen pumpe, herunder påfyldning.	x			FS	
	Intramuskulær botulinum toxin behandling.					Funktionen er stadig uafklaret. Specialerådet for pædiatri er blevet bedt om faglig rådgivning til antallet af matrikler.
	Epilepsi: ved fortsatte anfald og/eller uacceptable bivirkninger, hvor 2 relevante antiepiletika er afprøvet, samt døgnvideo EEG under indlæggelse af patienter med svære eller uafklarede anfald. Varetages i tæt samarbejde med neurologi med særlige kompetencer i neurofysiologi.	x				FS

Reumatologi	Ukompliceret juvenil idiopatisk artrit (ca. 300) og ledsymptomer i mere end 4 uger, hvor traume eller infektion er udelukket.		x						
	Mistanke om bindevævssygdom		x						
Socialpædiatri	Børn af kvinder med alkohol- og stofmisbrug (prævalens ca. 1.200). Kan varetages på hovedfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med regionsfunktionen.		x					FS	
	Anoreksia nervosa, somatisk truede børn > 12 år (ca. 100). Varetages i tæt samarbejde med børne- og ungdomspsykiatri med fælles retningslinjer.		x						OBS: Risskov
Højt specialiserede funktioner									
Intensiv terapi (Pediatric Intensive Care Unit (PICU) til børn efter neonatalperioden. (Transport af intensivt syge børn skal foregå ved specialuddannet transport team).)	Intensiv terapi til børn < 2 år, herunder respiratorbehandling, behandling med pressorstoffer og dialysebehandling (ca. 450). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi.		x						
	Intensiv terapi til børn ≥ 2 år og < 10 år med tilstande, hvor der kan forudses længere behandlingstid på intensiv afdeling (> 24 timer), fx længerevarende intubation, vasopressorbehandling, dialysebehandling og anden specialiseret organsupport. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi.		x						
	ECMO efter neonatalperioden. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi. Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi med særlige kompetencer på matriklen.		x						
Neonatologi (Transport af intensivt syge nyfødte skal foregå ved specialeuddannet transport team.)	Behandling af immature, gestationsalder ≤ 27+6 uger (ca. 200) og intensiv behandling af alle nyfødte, herunder respiratorbehandling (ca. 350). (Moniteres).		x						
	Komplicerede og sjældne procedurer, herunder udskiftningstransfusion og hypotermibehandling efter asfyksi (>60/år).		x						
	ECMO i neonatalperioden (ca. 10). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med anæstesiologi.		x						
	Nyfødte med behov for kirurgisk vurdering og behandling (ca. 100). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med relevant speciale f.eks. thoraxkirurgi, kirurgi og urologi med særlige kompetencer.		x						
Pulmonologi	Cystisk fibrose (ca. 15, prævalens ca. 200)		x						
	Primær cili dyskinesi (ca. 5, prævalens ca. 80)		x						
	Empyem, parapneumoniske effusioner, hydrothorax og pleurale sygdomme (ca. 25). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med thoraxkirurgi.		x						
	Børn med tracheostomi og komplikationer hertil. Varetages i tæt samarbejde med anæstesiologi, respirationscentre, og oto-rhino-laryngologi.		x						
	Diffuse interstitielle lungelidelser (ca. 5, prævalens ca. 100)		x						
	Medfødte misdannelser i luftveje. (ca. 15, prævalens ca. 100). Alle former for stenoser i luftveje, svær tracheobronchomalaci, kongenit lobær hyperinflation (kongenit emfysem), cystisk adenomatoid malformation (CAM), lunge sekvester og bronkiocyste. Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi, anæstesiologi, respirationscentre og oto-rhino-laryngologi.		x						
Endokrinologi	Hypofysesygdomme mv., herunder hypofyseinsufficiens (ej isoleret væksthormonmangel), gigantisme (øget væksthormon produktion), Cushings syndrom (hypofysær), diabetes insipidus, hyperprolaktinæmi og andre komplicerede vækst- og pubertetsforstyrrelser.		x						
	Binyresygdomme (ca. 10, prævalens 100-150), herunder adrenogenitalt syndrom og andre binyreenzymdefekter, primær binyrebarinsufficiens, Cushings syndrom (binyre og ektopisk) og hyperaldosteronisme, pseudohypoadosteronisme.		x						
	Calciummetaboliske sygdomme (ca. 5, prævalens ca. 70), herunder hypoparathyroidisme, primær hyperparathyroidisme, arvelig rakitis, herunder hypofosfatæmisk rakitis, kompliceret hypocalciæmi og hypercalciæmi. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik.		x						

	Kompliceret thyreotoksikose (ca. 10, prævalens ca. 6070)		x						
	Endokrinologiske senfølger til onkologisk behandling (ca. 50, prævalens ca. 200)		x						
	Disorders of sexual development (ca. 60, prævalens ca. 250), og disorders of sexual development herunder: kønskromosomanomalier fx turner og Klinefelter syndrom (ca. 30, prævalens ca. 150), forstyrrelser i androgen syntese eller funktion, Gonadedysgenesi og andre forstyrrelser i ovarie- eller testikelfunktion. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik.		x						
	Multiple endokrinopater (ca. 10, prævalens ca. 50), herunder Multiple endokrin neoplasie type I, II og Autoimmun polyendokrinopati.		x						
	Forstyrrelser i glukosestofskiftet, herunder juvenil diabetes med senkomplikationer (ca. 20) og kompliceret monogen diabetes.		x						
	Kompliceret hypoglykæmi (ej diabetesrelateret) herunder hyperinsulinisme (ca. 5, prævalens ca. 60)		x						
	Svær kønsidentitetsforstyrrelser, herunder ønske om kønsskifte hos børn og unge. Varetages i tæt samarbejde med børne- og ungdomspsykiatri, psykiatri (sexologi).		x						
Gastroenterologi	Behandling af komplicerede tilfælde af kronisk inflammatorisk tarmsygdom (ca. 60, prævalens ca. 400), herunder debut inden 10 års alderen, behandling med biologiske lægemidler og svær perianal sygdom, herunder fistel. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi med kompetencer i kirurgi på børn. Vedligeholdelsesbehandling med biologiske lægemidler kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x						
	Komplicerede tilfælde af medfødte misdannelser i mavetarmkanalen (prævalens ca. 50), herunder: korttarmssyndrom med behov for vedvarende parenteral ernæring/hjemme parenteral ernæring, opfølgning efter tyndtarmstransplantation, komplekse pancreassygdomme, herunder kronisk pancreatitis, exocrin pancreasinsufficiens og hereditær pancreatitis. Varetages i tæt samarbejde med kirurgi med særlige kompetencer		x						
	Spiserehabilitering af svær primær og sekundær spisevægring hos børn, der er sondeafhængige trods gængs behandling af spisevægring (prævalens ca. 70).		x						
Hepatologi	Infektøs leverbetændelse (hepatitis B og C). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin. Kontrol og vedligeholdelsesbehandling kan varetages på regionsfunktionsniveau.		x						
	Kompliceret leversygdom, herunder, akut leversvigt uafhængig af genese, INR>1,5 (ca. 10), autoimmun hepatitis, autoimmun scleroserende cholangitis, primær scleroserende cholangitis, progressiv familier intrahepatisk kolestase, Mb Wilson og andre arvelige sygdomme med risiko for fibroseudvikling (ca. 4), Alfa-1-antitrypsin mangel med påvirket leverfunktion (ca. 4) og transplantationsvurdering (ca. 6-7). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hepatologi.		x						
Hæmatologi/onkologi	Kræft inkl. maligne hæmatologiske sygdomme (ca. 200), herunder CNS tumorer, solide tumorer og malign hæmatologi. Varetages i et multidisciplinært team på matriklen med klinisk onkologi og intern medicin: hæmatologi, samt andre relevante specialer, herunder neurokirurgi, ortopædkirurgi, thoraxkirurgi, leverkirurgi og børnekirurgi.		x						
	Svære kroniske anæmier (ca. 100), herunder: Blackfan-Diamond anæmi samt andre medfødte transfusionskrævende dyserythropoietiske og Pyrovatkinasemangel samt hæmolytisk anæmi som følge af svære erythrocytenzymdefekter.		x						
	Længerevarende mangel eller forstyrrelser i hvide blodlegemer, sygdomme i milt og Langerhans histiocytose (ca. 10). Persisterende (3-12 mdr.) og kronisk ITP (> 12 mdr.) (ca. 50) Forbigående ITP kan behandles på hovedfunktionsniveau.		x						

Neuropædiatri	Vaskulær neuropædiatri, herunder cerebrovaskulære malformationer, apopleksi mv. Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.		x						
	Rehabilitering af børn og unge med erhvervet hjerneskade (ca. 50).			x					
	Indsætning af baklofenpumpe (ca. 150). Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi. Behandling, inkl. påfyldning foregår på regionsfunktionsniveau.		x						
	Vurdering med henblik på rizotomi (ca. 0-5). Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.		x						
	Vurdering i gang-laboratorium.		x						
	Svær epilepsi, herunder vurdering under indlæggelse ved svære eller uafklarede anfald, behov for intensiv langvarig observation, Refraktær status epilepticus, behov for særlig neuropsykologisk vurdering, fortsatte anfald og/eller bivirkninger 1år efter diagnosetidspunktet og/eller ved utilstrækkelig effekt og/eller bivirkninger efter afprøvning af 3-4 antiepileptika og medicinsk intractabel epilepsi hvor kirurgisk behandling overvejes. Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.		x						
	Generelle atrofiske forstyrrelser, som primært påvirker centralnervesystemet, samt Ekstrapyramidale sygdomme og bevægeforstyrrelser, herunder arvelig ataksi og paraplegi, spinal muskelatrofi, beslægtede syndromer, paralysis agitans og dystoni. Varetages i tæt samarbejde med neurologi.		x						
	Tourette med svære tics og komorbiditet (ca. 120). Varetages i tæt samarbejde med børne- og ungdomspsykiatri.		x						
	Demyeliniserende sygdomme i centralnervesystemet, fx dissemineret sclerose, myelitis transversa acuta og neuromyelitis optica.		x						
	Inflammatoriske tilstande i nervesystemet, herunder kompliceret encephalitis og polyneuropatier.		x						
Reumatologi	Neuromuskulære og primære muskelsygdomme, herunder dystrofia musculorum, mitokondrie myophati, arthrogryposis multiplex og mastheni. Varetages i tæt samarbejde med klinisk genetik.		x						
	Kompliceret juvenil idiopatisk arthritis (ca. 900), herunder kæbeledsartrit, okulær inflammation, IgM-reuma-faktor positiv, polyartikulær, psoriasis relateret, intensiv medicinsk behandling fx med biologiske lægemidler og svær kontrollerbar aktiv JIA samt Arthritis associeret til kronisk inflammatorisk tarmsygdom. Vedligeholdelsesbehandling kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x						
	Komplicerede bindevævssygdomme (ca. 100), herunder systemisk lupus erythematosus, dermatomyositis, scleroderma og mixed connective tissue disease (MCTD).		x						
Allergologi	Primære vaskulitsygdomme (ca. 30), Autoinflammatoriske sygdomme (ca. 30), og andre inflammatoriske sygdomme (ca. 100), herunder polyarteritis nodosa, Takayasu's arteritis, Behcet's sygdom og Wegeners granulomatose, familier middelhavsfeber, kronisk rekurrent multifokal osteomyelitis og sarcoidose.		x						
	Sjældne, komplekse og/eller alvorlige allergiske sygdomme med involvering af flere organer og multiple/svære allergier, ofte med behov for multidisciplinær indsats, herunder svær fødevareallergi, medikamentelle reaktioner med anafylaksi, svære symptomer som ikke kan kontrolleres på standardbehandling, bronkiale provokationer med allergier, svær traktabel kronisk urticaria og biologisk behandling af astma (behandling med anti-IgE). Varetages i tæt samarbejde med dermatologi og intern medicin: lungemedicin.		x				FS		
	Hereditært angioødem og mastocytose. Varetages i tæt samarbejde med dermatologi.		x						

Socialpædiatri	Komplicerede og/el. svære overgreb mod børn og mistanke herom (ca. 600), herunder seksuelle overgreb og krænkelse mod børn og mistanke herom, komplicerede tilfælde af fysiske overgreb og mistanke herom fx ved svære hovedtraumer og multiple frakturer, komplicerede tilfælde af medicinsk børnemishandling (Munchausen by Proxy) og behov for særlige undersøgelser.		x					
	Anorexia nervosa ≤ 12 år, somatisk truende. Varetages i tæt samarbejde med børne- og ungdomspsykiatri med fælles retningslinjer.		x					
Transplantationer	Autolog stamcelletransplantation (ca. 10).		x					
	Allogen stamcelletransplantation (ca. 25). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: hæmatologi på matriklen.		x					
	Nyretransplantation (ca. 10). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: nefrologi og urologi.		x					
	Transplantation af hjerte, lunger, lever, pankreas og kombineret nyrepankreas. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: nefrologi, thoraxkirurgi og kirurgi.		x					
Sjældne handicap (Varetages i et multidisciplinært team i samarbejde med relevante specialer med bl.a. klinisk genetik og Center for sjældne sygdomme og med fælles retningslinjer og fælles konferencer jævnfør National strategi for sjældne sygdomme)	Neurofibromatosis Recklinghausen, og andre sjældne genetiske harmatøse sygdomme herunder Noonan og Tuberøs sclerose.		x					
	Sjældne metaboliske lidelser, herunder forstyrrelser i stofskiftet for aminosyrer, fedtsyrer, lipoproteiner, sfingolipider, glycosamoglykaner, glykoproteiner, nukleinsyrer, porfyriner, bilirubin mv. samt Phenylketonuri, Spielmeier-Vogt og andre neuronale ceroid-lipofuscinoser.		x					
	Andre sjældne sygdomme, herunder Osteogenesis Imperfecta, Marfan Syndrom, Ehlers-Danloss Syndrom, børn og vaskulær type og andre sjældne genetiske bindevævssygdomme, Kromosomale afvigelser med kompleks symptomatologi fx 22Q11 deletion syndrom, Prader Willi Syndrom og andre syndromer med kompleks symptomatologi og retardering, herunder bl.a. Angelman, Rett, Bardet-Biedl, Kraniofaciale syndromer og misdannelser fx Apert Syndrom, Crouzon, CHARGE m.fl. og andre komplekse medfødte eller arvelige sjældne sygdomme ikke placeret andetsteds i specialevejledningerne med behov for multidisciplinær udredning, viderevisitation eller		x					
Bugvægs- og neuralrørsdefekter herunder, Blæreekstrofi og Myelomeningocele. Varetages i tæt samarbejde med børnekirurgi, neurokirurgi, neurologi, urologi og andre relevante specialer.		x						

	Vena cava superior stents (ca. 25/år). Varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi. Med henblik på at vedligeholde erfaring bør den enkelte speciallæge varetage minimum 10 terapeutiske procedurer pr. år.		x	x								
Muskuloskeletal-radiologi	Videre diagnostik inkl. biopsi ved mistanke om sarkom. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x									
	Skeletdystrofier (ca. 75/år). Varetages i tæt samarbejde med ortopædisk kirurgi.		x									
Abdominal radiologi	Videre udredning og præoperativ vurdering af kræft i spiserør, mavemund (cardia) og mavesæk, bugspytkirtelkræft, primær leverkræft og potentielt resektable levermetastaser samt galdeblære- og galdegangskræft. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x									
Børneradiologi	Udredning af battered child syndrom. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri samt i tæt samarbejde med retsmedicin			x								
	Børneonkologi, dog ikke CNS tumorer. Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x	x								
	Kongenitte hjertemisdannelser, nyresygdomme samt syndromer og dysplasier. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri.				x							
	Cystisk fibrose hos børn. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri.				x							
	Neonatale sygdomme. Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri.				x							
Onkoradiologi	Kryoterapi, radiofrekvensablation (RFA) og microwave ablation (MWA) ved maligne tumorer. Varetages i tæt samarbejde med relevante specialer		x	x								

Speciale: Tand-, mund- og kæbekirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt		Placering af funktioner	
Område	Funktion	AUH, Aarhus	
Hovedfunktioner			
	Der er ikke hovedfunktionsniveau i tand-, mund- og kæbekirurgi		
Regionsfunktioner			
	Rekonstruktiv kæbekirurgi (600 pt.) ved mangelfuld udvikling, manglende tandanlæg eller lang tids tandløshed, følger efter osteomyelitis, følger efter alvorlige traumer samt følger efter cyster og benigne tumorer. Ved behov for høst af ekstraoral donorknogle varetages dette i tæt samarbejde med ortopædkirurgi eller andet relevant speciale.	x	
	Kæbefrakture (800 pt.). Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi, plastikkirurgi mv.	x	
	Ukomplerede vækstbetingede kæbeanomalier med behov for ortodontiskkirurgisk behandling (1.000 pt.).	x	
	Kæbeledslidelser, herunder konservativ behandling og mindre invasive procedurer som artrocentese og artroskopi (2.300 pt.).	x	
	Sanering af infektiøse foci i tænder og kæber ved organtransplantation, hjerteklapkirurgi, højdosis kemoterapi, stråleterapi for hoved- og halscancer eller efter højdosis medicinsk behandling grundet øget risiko for osteonekrose (3800 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: infektionsmedicin.	x	
	Odontogent betingede infektioner og abscessudvikling med påvirket almentilstand (840 pt.)		
	Forandringer i mundslimhinden, herunder præmaligne tilstande og læsioner i mundslimhinde og orale manifestationer af systemiske sygdomme (2700 pt.)	x	
	Kompliceret dentoalveolær kirurgi, hvor tand-, mund- eller kæbesygdommens omfang og sværhedsgrad ikke tilader behandling i praksissektor (900 pt.).	x	
Højt specialiserede funktioner			
	Svære tilfælde af rekonstruktiv kæbekirurgi efter ablative kirurgisk behandling af maligne tumorer, osteoradionekrose, osteonekroser og erhvervede tramatiske defekter, hvor der blandt andet kan være behov for hyperbar iltbehandling forud (190 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk onkologi, plastikkirurgi, oto-rhino-laryngologi og tandlænger med ekspertise inden for protetik.	x	
	Særlige tilfælde af kæbefrakture, hvor der samtidigt er behov for akut tværfaglig indsats i regi af traumecentrene (220 pt.). Varetages i multidisciplinært samarbejde på matriklen med relevant specialer.	x	
	Særlige tilfælde af vækstbetingede kæbeanomalier med behov for ortodontisk-kirurgisk behandling, hvor kæbeanomalien er del af et syndrom/kompliceres af anden medfødt misdannelse, herunder Mb. Crouzon, Mb. Apert eller Treacher-Collin's syndrom (70 pt.). Vedrørende kraniofaciale misdannelser med behov for varetagelse i kraniofacialt team, se separat højt specialiseret funktion.	x	

	Kraniofaciale misdannelse/syndromer (60 pt.). Diagnostik og behandling af vækstforstyrrelser med kombineret misdannelser af kæber, ansigt og kranie. Varetages af kranio-facialt team i tæt samarbejde med pædiatri, neurokirurgi, plastikkirurgi og oto-rhino-laryngologi. Kirurgisk behandling varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi, plastikkirurgi, oftalmologi og oto-rhino-laryngologi.		X	
	Kæbekirurgisk korrektion af læbe-gumme-ganespalte patienter (100 pt.) Sekundær ganespaltebehandling foregår i et tværfagligt samarbejde mellem de tand-, mund og kæbekirurgiske afdelinger og ganespalteafdelinger ved taleinstitutterne. Tandreguleringen foregår i regi af taleinstituttet. Varetages i tæt samarbejde med plastikkirurgi.		X	
	Kæbeledslidelser ved kronisk juvenil reumatoid arthritis (320 pt.). Opfølgning i rolig fase kan varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		X	
	Kæbeledslidelser, hvor konservativ behandling eller mindre invasive indgreb ikke har opnået den ønskede effekt eller lidelsens omfang og kompleksitet kræver mere invasive procedurer, fx patienter med vedvarende symptomgivende funktionsforstyrrelser svarende til kæbeleddene samt ossøse patologiske forandringer herunder ankylose (160 pt.)		X	
	Osteomyelitis og osteoradionekrose i kæberne, herunder patienter som kræver hyperbar iltbehandling som behandling eller forud for knoglerekonstruktion (130 pt.).		X	
	Implantatbehandling efter strålebehandling og ved systemiske tilstande (180 pt.)		X	
	Rekonstruktion af nervelæsioner i mund og kæber (15 pt.).			
	Ganglion Spenopalantin Neurostimulation (SPG) til svær behandlelig Hortons hovedpine eller migræne, hvor medicinsk behandling ikke har effekt eller tolereres (20 pt.). Varetages i tæt samarbejde med neurologi.			

Thoraxkirurgi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)				
Område	Funktion		AUH Skejby	
Hovedfunktioner				
	Hovedfunktion		x	
Regionsfunktioner				
Der er ingen regionsfunktioner i thoraxkirurgi			x	
Højt specialiserede funktioner				
Kræft	Lungekræft og mindre thoraxresektioner, herunder operation for T4 lungecancer (850 pt.). Varetages i multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer (monitoreres).		x	
	Kræft i oesophagus og cardia (250 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi. Varetages i et multidisciplinært team med kirurgi og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Lungehindekræft (malignt mesothelium) (30 pt.). Varetages i multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.			
	Maligne tumorer i trachea (5 pt.). Varetages i multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Øvrige maligne tumorer og metastaser i thorax (ca. 600 pt.), herunder maligne lungemetastaser samt maligne tumorer i mediastinum, paravertebralt, thoraxvæg. Varetages i multidisciplinært team med intern medicin: lungesygdomme og klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.		x	
	Maligne thymomer (30 pt.). Varetages i multidisciplinært team med klinisk onkologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer.			
	Diagnostisk mediastinoskopi. Varetages i tæt samarbejde med oto-rhino-laryngologi.		x	
Øvrig lungekirurgi	Recidiverende pneumothorax og cystebehandling (200 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: lungesygdomme.		x	

	Emfysebehandling (8-10 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: lungesygdomme.		x	
	Operationer for empyem (ca. 100 pt.)		x	
	Lungekirurgi på børn, herunder vævsprøver og behandling af lungesekvester (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde på matriklen med pædiatri.		x	
	Endobronkial lungevolumenreduktion. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: lungesygdomme (udviklingsfunktion).		x	
Hjertekirurgi	Koronar revaskularisering, CABG (2.400 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi (monitoredes).		x	
	Hjerteklapoperation, åben kirurgi (1.500 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi.		x	
	Kateterbaserede intrakardielle implantater, herunder aortastentklapper (300), mitralimplantater (25) og aurikellukninger (70). Der bør sikres landsdækkende retningslinjer og tæt monitorering af resultater. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi forankret i én fælles enhed.		x	
	Pulmonal thombendarrektomi (20 pt.)		x	
	Kirurgisk behandling af atrieflimmer (40-50) (udviklingsfunktion). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi.		x	
Medfødte hjertesygdomme	Børn (350). Varetages i et multidisciplinært team med pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor pædiatri skal forefindes på samme matrikel.		x	
	Voksne (GUCH) (100). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi skal forefindes på samme matrikel.		x	
Transplantation	Lungetransplantation (45 pt.).			
	Hjertetransplantation (25 pt.) herunder kunstigt hjerte. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: kardiologi.		x	
	Kombineret hjerte- og lungetransplantation (2 pt.).			
Andet thoraxkirurgi	Benigne sygdomme i oesophagus, - herunder såvel åben som endoskopisk kirurgi (1000 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x (afd. L)	
	Oesophagus-perforationer (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med kirurgi.		x	

Sygdomme i aorta	Kirurgi ved thorakale og -dissektioner (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi og radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x	
	Kirurgi ved thorako-abdominale aortaaneuismer og -dissektioner (20 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi, karkirurgi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi, karkirurgi og radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x	
	Endovaskulær behandling af thorakale og thorako-abdominale aortasygdomme (200 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med intern medicin: kardiologi, karkirurgi og radiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor intern medicin: kardiologi, karkirurgi og radiologi skal forefindes på samme matrikel.		x	
Thoraxtraumer og andet	Traumebehandling, herunder thoraxtraumer og behandling af hypotermi. Varetages i et multidisciplinært team med anæstesiologi med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor anæstesiologi skal forefindes på samme matrikel.		x	
	Deformiteter i thoraxskelettet, herunder pectus excavatum og pectus carinatum (200-250 pt.).		x	
	Veno-venøs ekstrakorporal membran oxygenering (ECMO) af akut svær lungeskade ved reversibelt lungesvingt inkl. afhentning (20 pt./år), børn (20 pt.), og veno-arteriel ekstrakorporal Heart Lung Assist (ECHLA) ved hjertesvigt. Varetages i et multidisciplinært team med anæstesiologi og pædiatri med fælles retningslinjer og fælles konferencer, hvor anæstesiologi og pædiatri skal forefindes på samme matrikel.		x	
	Marfan og Ehlers-Danlos Syndrom (30 pt.). Varetages i tæt samarbejde med de to centre for sjældne handicaps og intern medicin: kardiologi.		x	
	Thorakoskopiske indgreb, herunder thorakoskopisk sympatektomi (150 sympatektomier/år). Varetages i tæt samarbejde med neurokirurgi.		x	
	Alle øvrige thoraxkirurgiske indgreb, undtaget funktioner som er nævnt under hovedfunktionsniveau		x	

Nye krydser - 25. november 2015

Speciale: Urologi

Specialets specialiserede funktioner (regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner)							
Område	Funktion		AUH Skejby	RH Randers	RH Horsens	RH Viborg	Holstebro
Hovedfunktioner							
	Hovedfunktion		x			x	x
Regionsfunktioner							
Urinvejssten	ESWL-behandling (trykbølgestenknusning) (1900 pt.). (Monitoreres).					x	
	Transluminal nefroskopi (endoskopisk undersøgelse af nyrebækken - nefroskopi) (1100 pt.).		x			x	x
	Perkutan stenfjernelse (400 pt.). (Monitoreres).		x			FS	FS
Nyreinsufficiens	Dialyseadgange (> 400 pt.). Varetages i tæt samarbejde med karkirurgi.		x			x	FS
Urogynækologi	Intravesikal behandling med botulinumtoxin ved overaktiv blæresyndrom (OAB) (500 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og		x			x	x
Prostatakræft	Ikke-kurativ hormonmodulerende behandling af prostatakræft ved progression på 1. linje (1200-1500 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konference, jf. pakkeforløb. Vedligeholdelsesbehandling kan evt. varetages på hovedfunktionsniveau		x			FS	FS
Nyrekræft	Vurdering og behandling af nyrekræft, herunder laparoskopisk kirurgi, partiel nefrektomi (650 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb. Bør varetages på få matrikler med henblik på opretholdelse af tekniske færdigheder, herunder ved partielle resektioner, glandelfjernelse mv. Tæt opfølgning af kvalitet skal sikres ved indberetning til national database og opdaterede landsdækkende kliniske retningslinjer. Sundhedsstyrelsen vil følge området tæt med henblik på vurdering af behov for yderligere samling		x				x
Højt specialiserede funktioner							
Prostatakræft	Vurdering og behandling af patienter med prostatakræft, herunder PSA recidiver, med intenderet kurativt sigte, inkl. active surveillance (1000 pt. til radikal prostatektomi), 500 pt. til kurativ strålebehandling, 300 recidiv pt. til salvage strålebehandling). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb. Kan evt. varetages på regionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau		x				FS
	Brachyterapi for prostatacancer (70 pt.). Varetages i tæt samarbejde med klinisk onkologi og radiologi.						
Blærekræft	Vurdering og behandling af invasiv blærecancer og øvre urotheltumorer med intenderet kurativt sigte, herunder cystektomi og avancerede ureteroskopiske indgreb (300 pt.). Varetages i et multidisciplinært team med fælles retningslinjer og fælles konferencer, jf. pakkeforløb.		x				

Nyrekræft	Kirurgi ved bilaterale tumorer og énnryrede patienter samt ved ekstension til vena cava (30 pt.). Sidstnævnte varetages i tæt samarbejde med thoraxkirurgi.		x					
	Nefronbesparende ablation med kryoterapi eller radiofrekvensablation (RFA). Varetages i tæt samarbejde med radiologi. Kan evt. varetages på regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x					
Binyrekræft	Operation for binyrekræft. Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: endokrinologi (100 pt.)		Søges af afd. P.					
Peniskræft	Penisbevarende kirurgi og/eller lymfadenektomi (60 pt.)		x					
Testikelkræft	Operation for resttumor ved testikelkræft (50 pt.)		x					
Nedre urinvejs dysfunktion (LUTS)	Urologiske sygdomme/komplikationer (i alt ca. 2000 patienter) efter rygmarvsskade. Varetages i tæt samarbejde med neurologi. Kan evt. varetages på hovedfunktionsniveau eller regionsfunktionsniveau i formaliseret samarbejde med højt specialiseret niveau.		x					
	Åben operation af urinrørsforsnævring af bagre urethra (25 pt.)		x					
	Implantation mod inkontinens hos mænd (100 pt.)		x					
Uspecifik og specifik infektion	Smertefuldt blæresyndrom (100 pt.)		x					
Nyreinsufficiens	Nyretransplantation på voksne (200 pt.). Varetages i tæt samarbejde med intern medicin: nefrologi.		x					
	Nyretransplantation på børn under 15 år (15 pt.). Varetages i tæt samarbejde med pædiatri og intern medicin: nefrologi.							
Mandlig infertilitet og dysfunktion	Kirurgisk behandling af mandlig infertilitet (obstruktiv azospermi) (25 pt.). Behandling af obstruktiv azospermi efter sterilisering varetages på hovedfunktionsniveau.							
	Erektiv dysfunktion, hvor protese kirurgi kan overvejes (25 pt.)		x					
Børneurologi	Invasive urodynamiske undersøgelser på børn.		x					
	Medfødte misdannelser og tumorer (samlet 350 pt., heraf 130 pt.<2år), herunder blæreekstrofi, svære malformationer i tractus genitalis, herunder hypo- og epispadi og urogenital sinus, urologiske problemer i forbindelse med myelomenigocele, medfødte misdannelser i øvre og nedre urinveje, neonatal og prænatal urologi i øvrigt, non-palpabel testisretention, intersex tilstande samt Wilms tumor. Varetages i tæt samarbejde med plastikkirurgi og pædiatri.		x					
	Urinvejssten hos børn, herunder ESWL-behandling (trykbølgeknusning), transluminal nefroskopi, perkutane sten fjernelser og diagnostik af metaboliske årsager til urinvejssten hos børn. Varetages i tæt samarbejde med pædiatri.		x					
Kompliceret urogynækologi	Den operative behandling af vesico-vaginale fistler (50 pt.). Varetages i tæt samarbejde med gynækologi og obstetrik.		x					